

JAAERVERSLAG 2022-2023

DBRC
DIENST VAN DE BESTUURSRECHTSCOLLEGES

Vlaanderen
is bestuursrechtspraak

INHOUD

DEEL 1. ORGANISATIE EN BELEID	6
1. Historiek	7
2. Opdracht	7
2.1. Missie van de Dienst van de bestuursrechtscolleges	7
2.2. Kerntaken van de bestuursrechtscolleges	8
2.2.1. De Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB)	8
2.2.2. Het Handhavingscollege (HHC)	9
2.2.3. De Raad voor Verkiezingsbetwistingen (RVERKB)	10
3. Organisatiestructuur	11
3.1. Regelgevend kader	11
3.2. Organogram en personeelskader	12
3.3. HR- en organisatiebeleid	14
3.4. ICT- en digitaliseringsbeleid	14
3.5. Financieel kader	14
4. Doelstellingen m.i.v. implementatie en evaluatie beleidsplan	15
4.1. Kwaliteit van de bestuursrechtspraak	15
4.2. De DBRC als aantrekkelijke werkgever	15
4.2.1. Versterking van het personeelskader	15
4.2.2. De DBRC als innovatieve arbeidsorganisatie	15
4.3. Efficiëntie van de bestuursrechtspraak	16
4.3.1. Het verder inkrimpen van de doorlooptijden	16
4.3.2. Een snellere screening van dossiers	17
4.3.3. Heerlijk Helder	17
4.4. Digitale bestuursrechtspraak	17
4.4.1. Digitaal platform	17
4.4.2. Rapporteringstool	18
4.4.3. Inkanteling Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen	18
4.4.4. Een digitale procedure en toekomstbestendige digitalisering, ook door uitbouw van de kennisdatabank	18
4.5. Vlaamse bestuursrechtspraak	19
4.6. De Vlaamse bestuursrechtspraak als onderdeel van de samenleving	19
5. Het procedureverloop bij de rechtscolleges	20
5.1. De procedure	20
5.2. Gewijzigde regelgeving en (toekomstige) uitbreiding rechtsmacht Vlaamse bestuursrechtscolleges	20
DEEL 2. HET VOORBIJE WERKJAAR IN CIJFERS	23
1. De Raad voor Vergunningsbetwistingen	24
1.1. Instroom	24
1.1.1. Verzoekschriften	24
1.1.2. Aard van de vordering	25
1.1.3. Voorwerp van het beroep	26
1.2. Uitstroom	27
1.2.1. Uitspraken	27
1.2.2. Doorloop- en behandelingstermijnen	31
1.3. De hangende dossiers	33

1.4. Nieuwe rechtstechnieken	35
1.4.1. Bestuurlijke lus	35
1.4.2. Bemiddeling	35
1.5. Cassatieberoepen	36
1.6. Samenvatting	37
2. Het Handhavingscollege	38
2.1. Instroom	38
2.1.1. Verzoekschriften	38
2.1.2. Voorwerp van het beroep	38
2.2. Uitstroom	39
2.2.1. Uitspraken	39
2.2.2. Doorloop- en behandelingstermijnen	40
2.3. De hangende dossiers	41
2.4. Nieuwe rechtstechnieken – de bestuurlijke lus	41
2.5. Cassatieberoepen	41
3. De Raad voor Verkiezingsbetwistingen	42
DEEL 3. BELANGWEKKENDE RECHTSPRAAK	43
1. Rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen	44
1.1. Ontvankelijkheid verzoekschrift	44
1.1.1. Bevoegdheid en voorwerp vordering	44
1.1.2. Tijdigheid	44
1.1.3. Handtekening	45
1.1.4. Belang bij de vordering	46
1.1.5. Ontvankelijkheid middelen	47
1.2. Draagwijdte arresten	47
1.3. Administratieve procedure	48
1.3.1. Ontvankelijkheid aanvraagdossier	48
1.3.2. Beslissingstermijn ontvankelijkheid en volledigheid	48
1.3.3. Termijnverlenging	49
1.4. Beoordelingsgronden	49
1.4.1. Decretale beoordelingselementen	49
1.4.2. Stedenbouwkundige voorschriften	50
1.4.3. Natuurbehoud, natuurtoets en passende beoordeling	50
1.4.4. Milieueffectrapportage	52
2. Rechtspraak van het Handhavingscollege	53

VOORWOORD

Ik presenteer hierbij bijzonder graag en trots het jaarverslag over de activiteiten van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) tussen 1 september 2022 en 31 augustus 2023.

Tijdens dit 14e werkjaar heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) andermaal een prachtprestatie geleverd, waardoor de “werkvoorraad” van vergunningsbetwistingen nog verder gedaald is tot (veel) minder dan het aantal dossiers dat tijdens het werkjaar zelf ingediend wordt. Daardoor duurt het gemiddeld, in een standaard-dossier, minder dan een jaar tussen de indiening van een vergunningsbetwisting en de einduitspraak over die betwisting.

Dat is niet alleen ‘op zich’ opmerkelijk, maar nog meer omdat dit gebeurde met één bestuursrechter minder dan tijdens het vorige werkjaar, en er ook een permanente rekrutering was van medewerkers om de bestuursrechters te ondersteunen.

Het resultaat is dan ook letterlijk te danken aan de voortdurende inzet van alle referendarissen, coördinatiesjuristen, griffiers en ondersteunende medewerkers van de DBRC, die ik daarvoor hierbij wil feliciteren.

Het Handhavingscollege (HHC) heeft in dezelfde periode, zoals tijdens de vorige werkjaren, ongeveer evenveel dossiers afgesloten als er ingediend zijn, zodat de doorlooptijd er dan ook minimaal is: in bijna alle dossiers is er een einduitspraak in, of kort na, het jaar waarin ze ingediend zijn.

Naast de rechtsprekende activiteiten van de door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges overkoepelde en ondersteunde bestuursrechtscolleges heeft de DBRC tijdens het werkjaar veel tijd besteed aan de bouw van een digitaal platform en de voorbereiding van de inkanteling van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen (RSTVB) vanaf 1 september 2023.

De openingszitting van de DBRC op 20 oktober 2022 met Nederlands staatsraad André Verburg als openingsredenaar, was een jaarlijks weerkerend hoogtepunt voor de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de erdoor overkoepelde en ondersteunde bestuursrechtscolleges hebben met dit alles, en nog veel meer, dat u in dit jaarverslag gedetailleerd kan lezen, bewezen bekwaam en in staat te zijn in de toekomst het hoofd te bieden aan nieuwe uitdagingen, zoals de tijdens het werkjaar door het Vlaams Parlement goedgekeurde uitbreiding van de bevoegdheid van de RVVB met betwistingen over ruimtelijke uitvoeringsplannen en complexe projecten (en voor het Handhavingscollege met tal van betwistingen over handhaving door de Vlaamse overheid).

Zo zet de Dienst van de Bestuursrechtscolleges verder stappen op weg naar een Vlaamse rechterlijke macht!

Brussel 15 april 2024

Eddy STORMS

Eerste Voorzitter

SYNOPSIS

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges legt de inhoud vast van het jaarverslag van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC).

Het jaarverslag omvat het jaarlijks werkingsverslag van de eerste voorzitter van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges, waarin de implementatie van zijn beleidsplan en de evaluatie ervan wordt uiteengezet. In voorkomend geval bevat dat verslag de nodige bijsturingen van het plan, wijst het de behoeften aan en bevat het voorstellen om de werking van de Vlaamse bestuursrechtscolleges te verbeteren (artikel 9 DBRC-decreet).

Het jaarverslag omvat daarnaast een overzicht van de werkzaamheden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Handhavingscollege en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen tijdens het afgelopen gerechtelijk werkjaar (artikel 48 DBRC-decreet). In het verslag over het werkjaar 2023-2024 zullen ook de werkzaamheden van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen aan bod komen.

Dit jaarverslag is onderverdeeld in drie grote delen. Het eerste deel omvat het werkingsverslag van de eerste voorzitter van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges. Het tweede deel biedt, op basis van cijfermateriaal, een overzicht van de activiteiten van de bestuursrechtscolleges, terwijl het derde deel relevante en principiële rechtspraak belicht.

DEEL 1. ORGANISATIE EN BELEID

1. Historiek

Met het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, hierna kortweg DBRC-decreet genoemd, is de DBRC opgericht.

Het DBRC-decreet heeft als doelstelling een aantal Vlaamse bestuursrechtscolleges, namelijk de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Handhavingscollege en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, nauwer te laten samenwerken en richt daartoe de Dienst van de Bestuursrechtscolleges op als dienst die inhoudelijk en administratief deze rechtscolleges overkoepelt en ondersteunt om zo te komen tot een efficiënt, daadkrachtig (en tegelijkertijd kostenbesparend) geheel.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges zorgt voor een flexibele en efficiënte ondersteuning van de bestuursrechtscolleges die erdoor worden ondersteund, met het oog op het garanderen, binnen een redelijke termijn, van een effectieve en kwaliteitsvolle rechtsbescherming.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges is als organisatie operationeel sinds 1 november 2014 en is opgericht als een entiteit *sui generis op het niveau van een departement* (artikel 17, §1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie).

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges is een entiteit binnen het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie van de Vlaamse overheid.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende overdracht van personeel van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges naar de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en tot vaststelling van de rechtspositie van dit personeel en van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, is het personeel van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en dat van het Handhavingscollege vanaf 1 november 2014 overgeheveld naar de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

2. Opdracht

2.1. Missie van de Dienst van de bestuursrechtscolleges

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges is specifiek opgericht door de Vlaamse decreetgever om tot synergiën te komen tussen de verschillende participerende rechtscolleges om zo onder meer schaalvoordelen te bekomen, beheerskosten te verminderen en efficiënter te kunnen werken.

Omwille van deze specifieke ontstaans- en bestaansreden definieert de Dienst van de Bestuursrechtscolleges zijn missie vanuit het strategisch waardenkader van 'operational excellence', met de focus op het zo efficiënt mogelijk organiseren van processen om op die manier de bij de bestuursrechtscolleges ingediende beroepen binnen een redelijke termijn kwaliteitsvol af te handelen:

“De Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges (DBRC) is de dienst die inhoudelijk en administratief de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Handhavingscollege en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen overkoepelt en ondersteunt.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges zorgt voor een flexibele en efficiënte ondersteuning van de rechtscolleges met het oog op het garanderen van een effectieve en kwaliteitsvolle rechtsbescherming binnen een redelijke termijn.”

Opdat de rechtscolleges kunnen functioneren als innoverende, efficiënte en daadkrachtige rechtscolleges, stemt de Dienst van de Bestuursrechtscolleges zijn beleidsmodel, organisatiestructuur, personeelsformatie en procesoptimalisaties hierop af.

Daarnaast streven de rechtscolleges en de Dienst van de Bestuursrechtscolleges een aantal doelstellingen na die focussen op een gebalanceerde verhouding tussen instroom en uitstroom, op de doorloop- en behandelingstermijnen en op inhoudelijk kwaliteitsvolle uitspraken, zodat de door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges ondersteunde rechtscolleges aan elke rechtzoekende een efficiënte en een inhoudelijk kwaliteitsvolle rechtsbescherming kunnen bieden.

2.2. Kerntaken van de bestuursrechtscolleges

2.2.1. De Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB)

Historiek en samenstelling

De Raad voor Vergunningsbetwistingen is opgericht door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO), die op 1 september 2009 in werking is getreden.

Na de publicatie in het Belgisch Staatsblad op 30 november 2009 van het door de Vlaamse Regering op 20 november 2009 bekrachtigd reglement van orde, heeft de Raad zijn werkzaamheden kunnen aanvangen.

Op 1 september 2009 (de dag van de formele oprichting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen) hebben drie bestuursrechters (Eddy Storms, Hilde Lievens en Filip Van Acker) hun ambt opgenomen. Een vierde bestuursrechter (Nathalie De Clercq) is benoemd vanaf 1 september 2011. Sinds 1 november 2015 is de Raad voor Vergunningsbetwistingen uitgebreid met een vijfde en een zesde bestuursrechter (Pieter Jan Vervoort en Karin De Roo) en zijn de twee bestuursrechters van het Handhavingscollege (Pascal Louage en Geert De Wolf) ook actief als bestuursrechter bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Op 12 mei 2021 heeft een zevende bestuursrechter (Christophe Smeyers) de eed af afgelegd. Vanaf 28 april 2022 is het kader van de Raad opnieuw aangevuld met drie bestuursrechters (Sofie Boeykens, Ann Carette en Tom Vandromme).

Bevoegdheden

► Voor aanvragen die zijn behandeld volgens de procedureregels van de VCRO

De Raad voor Vergunningsbetwistingen doet als administratief rechtcollege, bij wijze van arresten, uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tot vernietiging van:

- vergunningsbeslissingen, zijnde uitdrukkelijke of stilzwijgende bestuurlijke beslissingen, genomen in laatste administratieve aanleg, betreffende het verlenen of weigeren van een vergunning;
- registratiebeslissingen, zijnde bestuurlijke beslissingen waarbij een constructie als 'vergund geacht' wordt opgenomen in het vergunningenregister of waarbij een dergelijke opname geweigerd wordt;
- de aktenames van meldingen zoals vermeld in artikel 4.2.2 VCRO.

► Voor aanvragen die volgens de procedure van het Omgevingsvergunningsdecreet zijn behandeld

De Raad voor Vergunningsbetwistingen doet als administratief rechtscollege, bij wijze van arresten, uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tot vernietiging van:

- de uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissingen betreffende de omgevingsvergunning, genomen in laatste administratieve aanleg;
- de aktenames of de niet-aktenames van een melding zoals vermeld in artikel 111 van het Omgevingsvergunningsdecreet.

Op 1 augustus 2018 trad het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid in werking dat de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten introduceert. De betwistingen met betrekking tot deze vergunningen worden eveneens toegewezen aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Vanaf diezelfde datum is de Raad eveneens bevoegd voor betwistingen met betrekking tot de omgevingsvergunning voor vegetatiewijzigingen. Het Decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen rond ruimtelijke ordening, milieu en omgeving integreert immers de vergunning voor het wijzigen van vegetaties of kleine landschapselementen in de omgevingsvergunning.

► Voor onteigeningsbeslissingen

Op 1 januari 2018 trad het decreet betreffende onteigening voor het algemeen nut in werking, zodat een definitief onteigeningsbesluit door de belanghebbenden bestreden kan worden bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

2.2.2. Het Handhavingscollege (HHC)

Historiek en samenstelling

Artikel 16.4.19, §1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), zoals ingevoegd door het decreet van 21 december 2007 tot aanvulling van het DABM, bepaalt dat het (Milieu)handhavingscollege opgericht is als administratief rechtscollege, zoals vermeld in artikel 161 van de Grondwet.

Na de inwerkingtreding van de regelgeving inzake de omgevingsvergunning zelf is ook deze omtrent de handhaving van de omgevingsvergunning in werking getreden. Daardoor wijzigden vanaf 1 maart 2018 de naam en de bevoegdheden van het Milieuhandhavingscollege.

Het Milieuhandhavingscollege wordt kortweg het Handhavingscollege.

Sinds 1 november 2015 zijn drie bestuursrechters (Pascal Louage, Geert De Wolf en Marc Van Asch) benoemd bij het Handhavingscollege. Deze drie bestuursrechters worden ook alle drie ingezet als bestuursrechter bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. In juli 2022 is Marc Van Asch met pensioen gegaan. Het Handhavingscollege bestaat sindsdien uit twee bestuursrechters.

Bevoegdheden

Het Handhavingscollege is als administratief rechtscollege bevoegd voor de behandeling van beroepen ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke entiteit (de afdeling Handhaving van het departement Omgeving) waarbij een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd, al dan niet vergezeld van een voordeelontneming.

Enkel diegene aan wie de boete is opgelegd, is beroepsgerechtigd. Het beroep schorst onmiddellijk de bestreden beslissing.

De bestuurlijke beboeting kan schendingen van een brede waaier van Europese verordeningen, milieuwet-ten en -decreten bestraffen. Het toepassingsgebied van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (kortweg: DABM) omvat zowel milieuhygiënewetgeving als milieubeheerwetgeving. Artikel 16.1.1 van het DABM en artikel 2 van het Milieuhandhavingsbesluit bevatten een opsomming van de wetgeving in kwestie.

2.2.3. De Raad voor Verkiezingsbetwistingen (RVERKB)

Historiek en samenstelling

Het DBRC-decreet heeft, met ingang van 1 november 2014, de provinciale Raden voor Verkiezingsbetwistingen omgevormd tot één Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Sinds 1 januari 2015 gelden nieuwe procedureregels voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

De voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen is professor dr. Herman Matthijs.

Met het Besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2018 zijn negen aanvullende bestuursrechters (waarvan twee inmiddels, omwille van een onverenigbaarheid, ontslag hebben genomen) voor een periode van zes jaar herbenoemd als aanvullend bestuursrechter bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Met het Besluit van de Vlaamse Regering van 22 juni 2018 zijn, na een door de DBRC georganiseerde, objectieve en decretaal bepaalde selectieprocedure, bijkomend vijf aanvullende bestuursrechters voor een periode van zes jaar benoemd als aanvullend bestuursrechter bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Bevoegdheden

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen is een onafhankelijk Vlaams administratief rechtscollege dat de bezwaren behandelt die tegen een lokale verkiezing worden ingebracht en die de juistheid nagaat van de zetelverdeling tussen de lijsten en van de rangorde waarin de raadsleden en de opvolgers gekozen zijn verklaard. Op grond van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 stelt de Raad voor Verkiezingsbetwistingen aldus de geldigheid van de lokale verkiezingen in Vlaanderen vast, ook wanneer er geen bezwaren in dit verband zijn ingediend. Op die manier kunnen de rechtstreeks verkozen raden van de provincies, gemeenten, districten en sommige OCMW's hun werkzaamheden starten.

Alleen kandidaten kunnen bezwaren indienen.

De Raad behandelt daarnaast ook geschillen over de verkiezingsuitgaven door kandidaten en lijsttrekkers en nog een aantal andere geschillen over lokale mandatarissen, vermeld in het Decreet Lokaal Bestuur en het Provinciedecreet.

3. Organisatiestructuur

3.1. Regelgevend kader

Artikel 5 van het DBRC-decreet bepaalt dat de Vlaamse bestuursrechtscolleges bestaan uit ten minste acht effectieve bestuursrechters, onder wie een eerste voorzitter, voorzitters en kamervoorzitters.

Bestuursrechters die benoemd of aangesteld zijn bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, respectievelijk het Handhavingscollege, kunnen door de eerste voorzitter, ten behoeve van de goede werking van de Vlaamse bestuursrechtscolleges, ter beschikking gesteld worden van het Handhavingscollege, respectievelijk de Raad voor Vergunningsbetwistingen (artikel 5, tweede lid DBRC-decreet).

De algemene vergadering van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges stelt onder de effectieve bestuursrechters, die deel uitmaken van de algemene vergadering, een eerste voorzitter aan voor een mandaat van vijf jaar, dat eenmaal kan worden hernieuwd (artikel 8, eerste lid DBRC-decreet).

De eerste voorzitter is belast met de algemene en dagelijkse leiding van de Vlaamse bestuursrechtscolleges. De eerste voorzitter is tevens hoofd van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges. De eerste voorzitter kan bevoegdheden inzake het dagelijks beheer delegeren aan de personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges (artikel 9, eerste t.e.m. derde lid DBRC-decreet).

De eerste voorzitter stelt de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast en bepaalt de functies die binnen de dienst van de Bestuursrechtscolleges worden opgenomen door personeelsleden van de dienst (artikel 6, eerste lid en artikel 9, tweede lid DBRC-decreet). Deze personeelsleden kunnen hun functie bij de Dienst van de Bestuursrechtscolleges niet cumuleren met een andere functie bij de diensten van de Vlaamse overheid. De personeelsleden oefenen hun ambt onafhankelijk en onpartijdig uit. Zij mogen geen nadeel ondervinden van de uitoefening van hun taken (artikel 6, tweede lid DBRC-decreet).

De eerste voorzitter oefent het mandaat van korpschef uit. Het mandaat van korpschef omvat het hiërarchisch en functioneel gezag over de bestuursrechters. De eerste voorzitter bewaakt de eenheid van rechtspraak of rechtsvorming tussen de Vlaamse bestuursrechtscolleges (artikel 9, achtste t.e.m. tiende lid DBRC-decreet).

De voorzitters van het Handhavingscollege en van de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden aangesteld onder en door de effectieve bestuursrechters die benoemd of aangesteld zijn bij dat Vlaams bestuursrechtscollege.

De voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen wordt aangesteld onder en door de aanvullende bestuursrechters die benoemd zijn bij dat Vlaams bestuursrechtscollege.

Ook deze voorzitters hebben een mandaat van vijf jaar, dat eenmaal kan worden hernieuwd.

De voorzitter van elk bestuursrechtscollege bewaakt de eenheid van rechtspraak of rechtsvorming binnen het Vlaams bestuursrechtscollege waarvoor hij bevoegd is. Hiertoe kan elke voorzitter een zaak op eigen initiatief, of op vraag van een kamervoorzitter, toewijzen aan een kamer met drie rechters.

De voorzitter van elk bestuursrechtscollege is binnen dat rechtscollege belast met de efficiënte toewijzing van een beroep (artikel 10 DBRC-decreet).

De Vlaamse bestuursrechtscolleges worden ingedeeld in kamers. Een enkelvoudige kamer houdt zitting met één bestuursrechter. Meervoudige kamers houden zitting met drie bestuursrechters. De eerste voorzitter bepaalt de samenstelling van de kamers en wijst de kamervoorzitters aan.

Een kamervoorzitter heeft de leiding van een kamer van een bestuursrechtscollege, is belast met de organisatie ervan en brengt daarover verslag uit bij de eerste voorzitter.

Elke kamervoorzitter bewaakt de eenheid van rechtspraak of rechtsvorming in de eigen kamer (artikel 12 DBRC-decreet).

De rechtspositieregeling van de bestuursrechters is opgenomen in het DBRC-decreet (artikel 48 e.v.) en in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende overdracht van personeel van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges naar de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en tot vaststelling van de rechtspositie van dit personeel en van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Op 3 november 2014 heeft de algemene vergadering van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges een 'huishoudelijk reglement van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges en hun algemene vergadering' goedgekeurd.

3.2. Organogram en personeelskader

Op 17 november 2014 heeft de algemene vergadering van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de rechtscolleges, conform artikel 8 van het DBRC-decreet, Eddy Storms, bestuursrechter bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, als eerste voorzitter verkozen voor een periode van 5 jaar.

De eerste voorzitter is de lijnmanager van de personeelsleden van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de korpschef van de bestuursrechters van de rechtscolleges. Op 9 september 2019 heeft de algemene vergadering Eddy Storms herverkozen als eerste voorzitter.

De voorzitter van de Raad voor Vergunningsbetwistingen is Filip Van Acker. Het kader van de Raad is intussen gestegen naar 10 bestuursrechters (waaronder de eerste voorzitter van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges).

Bij het Handhavingscollege is Pascal Louage, na het pensioen van de heer Marc Van Asch vorig jaar, de nieuwe voorzitter. Het kader van het college beperkt zich momenteel tot 2 bestuursrechters.

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen bestaat uit een voorzitter, professor dr. Herman Matthijs en aanvullende bestuursrechters die allen ad hoc actief zijn: Sven Boullart, Hilde Derde, Ronny Frederickx, Dirk Vanderkelen, Luc Verhulst, Eric Vermeiren, Luc Vermeiren, Stef Keunen, Matthias Valkeniers, Patrick Vandendael en Daan Fossaert.

De bestuursrechters bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en bij het Handhavingscollege vormen, samen met de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, de algemene vergadering van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges heeft op het einde van het werkjaar 2021-2022 haar organisatiestructuur na een grondige analyse en evaluatie een update gegeven.

Onder de koepel 'juridische ondersteuning' bevinden zich voortaan de unit Rechtspraakondersteuning en het Coördinatie- en Kennisbureau.

De referendarissen en de griffie maken deel uit van de unit Rechtspraakondersteuning.

Referendarissen bij de Dienst van de Bestuursrechtscolleges zijn juristen die de bestuursrechtters inhoudelijk ondersteunen bij de voorbereiding van dossiers. De griffie zorgt voor de administratieve ondersteuning van de bestuursrechtscolleges.

Het hoofd van de unit Rechtspraakondersteuning wordt bijgestaan door een hoofdreferendaris en een hoofdgriffier.

Het Coördinatie- en Kennisbureau ondersteunt de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de bestuursrechtscolleges zelf om de eenheid van rechtspraak en rechtsvorming tussen en in de Vlaamse bestuursrechtscolleges te bewaken.

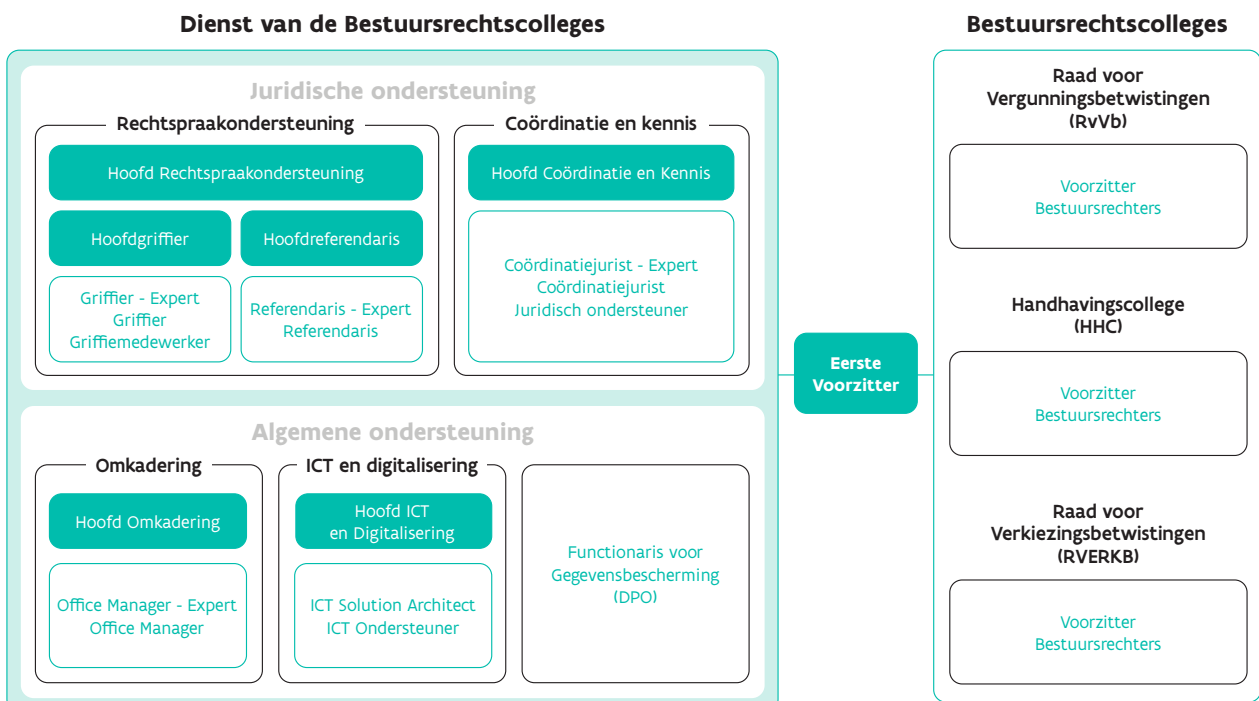
Het hoofd van het Coördinatie- en Kennisbureau wordt bijgestaan door 5 (deeltijdse) coördinatiejuristen.

Onder de koepel ‘algemene ondersteuning’ werken voortaan de functionaris voor gegevensbescherming (DPO) en de units Omkadering en ICT en Digitalisering.

De unit Omkadering ondersteunt de Dienst van de Bestuursrechtscolleges bij de dagelijkse organisatie en het beheer ervan en bestond het voorbije werkjaar uit twee officemanagers en het hoofd Omkadering (de decretale ‘beheerder’), die ook als bemiddelaar aangesteld werd door de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

De unit ICT en Digitalisering verzorgt enerzijds de operationele ICT-dienstverlening van de Dienst en faciliteert anderzijds het verder uitbouwen van de digitale werking en bijhorende ICT-infrastructuur. Het team bestaat uit een ICT-ondersteuner, een ICT Solution Architect en het hoofd van de unit. Deze twee laatste zijn aangesteld via Vlaanderen Connect (vzw voor strategisch ICT-talent).

Dit alles leidt tot volgend organogram:

3.3. HR- en organisatiebeleid

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges staat als organisatie en als werkgever voor heel wat uitdagingen. Deze uitdagingen vragen om een HR- en organisatiebeleid die de Dienst van de Bestuursrechtscolleges als relatief jonge organisatie ontwikkeld heeft en verder ontplooit.

Dit wordt verder toegelicht bij het onderdeel 'Doelstellingen m.i.v. implementatie en evaluatie beleidsplan'.

3.4. ICT- en digitaliseringsbeleid

Digitalisering van de procedures bij de bestuursrechtscolleges én een adaptief ICT-beleid is een prioriteit voor de Dienst van de Bestuursrechtcolleges.

De operationele werking van de Dienst wordt geoptimaliseerd door het beschikbaar stellen van een set aan digitale (samenwerkende) tools en applicaties. Daarnaast bouwt de Dienst op basis van een heldere digitale strategie aan een geïntegreerd applicatielandschap waarin veiligheid, schaalbaarheid en flexibiliteit centraal staan en waarbij de organisatie, processen en informatievoorziening kwalitatief kan gebeuren en continu kan worden aangepast aan de wijzigende noden van de maatschappij.

Ook dit wordt verder toegelicht bij het onderdeel 'Doelstellingen m.i.v. implementatie en evaluatie beleidsplan'.

3.5. Financieel kader

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges heeft geen beleidskredieten, alleen apparaatskredieten.

Het verbeteren van de procedures, onder meer via de verdere digitalisering ervan, wat op zijn beurt ook een impact heeft op de doorlooptijden van dossiers bij de bestuursrechtscolleges, wordt in de eerste plaats opgenomen via de werkingsmiddelen. Digitalisering is voor de Dienst van de Bestuursrechtscolleges een blijvende prioriteit.

De werkingskredieten van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges bedragen in 2023 1.253.000 euro.¹

Daarnaast wordt het versnellen van de procedures bij de bestuursrechtscolleges ook aangepakt via het versterken van het personeelskader van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en van de bestuursrechtscolleges.

De loonkredieten van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges bedragen in 2023 7.240.000 euro.²

Ten slotte heeft de Dienst van de Bestuursrechtscolleges via het DBRC-fonds een variabel krediet dat gekoppeld is aan de ontvangsten van door de procespartijen aan de bestuursrechtscolleges betaalde rolrechten. In 2022 en 2023 bedroegen deze ontvangsten respectievelijk 415.000 en 416.000 euro.

1 De Vlaamse Regering heeft bij het begin van deze legislatuur beslist om recurrent 1 miljoen euro bijkomende middelen toe te kennen aan de Dienst van de Bestuursrechtscolleges met enerzijds het oog op de uitbreiding van de bevoegdheden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en anderzijds het verminderen van de doorlooptijden bij de Vlaamse Bestuursrechtscolleges.

2 Bij de begrotingsopmaak voor 2021 heeft de Vlaamse Regering beslist om bijkomend recurrent 2 miljoen euro loonkredieten vrij te maken voor het aanwerven van zowel bestuursrechtshouders, inhoudelijk en ondersteunend personeel als ICT-personeel, met als achterliggende doelstelling de ambities die geformuleerd zijn in het regeerakkoord, met name de digitale transformatie en een snellere juridische beroepsprocedure, waar te maken.

4. Doelstellingen m.i.v. implementatie en evaluatie beleidsplan

Het beleidsplan 2021- 2024 van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges heeft als titel “Kwaliteitsvolle, efficiënte en digitale bestuursrechtspraak, op weg naar een Vlaamse rechterlijke macht”.

Tussen 1 september 2022 en 31 augustus 2023 (het werkjaar 2022-2023) heeft de DBRC dit beleidsplan verder uitgevoerd.

4.1. Kwaliteit van de bestuursrechtspraak

Zoals in het beleidsplan bepaald, is en blijft de “kwaliteit van de bestuursrechtspraak” de belangrijkste drijfveer voor de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de erdoor overkoepelde en ondersteunde bestuursrechtscolleges, en daarvoor worden alle mogelijke middelen ingezet.

Ter illustratie van die ‘kwaliteit’ kan onder andere verwezen worden naar het beperkt (562 of 5%) aantal cassatieberoepen tegen de (11.844) arresten die de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) sinds 1 september 2009 uitgesproken heeft, én naar het nog kleiner (84 of 0.7% van het totaal) aantal gegronde cassatieberoepen.

4.2. De DBRC als aantrekkelijke werkgever

Om die kwaliteit te blijven garanderen levert de DBRC zoveel mogelijk inspanningen om, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, een aantrekkelijke werkgever te zijn.

Deelname aan jobbeurzen, verwelkoming van stagiairs en organisatie van bezoeken door studenten van masteropleidingen in de rechten en van bacheloropleidingen Rechtspraak, die tot tewerkstelling bij de Dienst van de Bestuursrechtscolleges kunnen leiden, zijn daarbij essentieel.

4.2.1. Versterking van het personeelskader

Tijdens het 14de werkjaar is het personeelskader aanzienlijk versterkt.

Op 31 augustus 2023 waren er meer dan 60 medewerkers van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

Met inbegrip van de eerste voorzitter waren er 12 bestuursrechters, zodat er op dat ogenblik in beginsel 11 bestuursrechters volledig inzetbaar waren voor het behandelen van dossiers.

Omwille van de verhoging van het aantal bestuursrechters rekruteert de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (pro)-actief en permanent ondersteunende referendarissen, coördinatiesjuristen, griffiers en andere medewerkers.

4.2.2. De DBRC als innovatieve arbeidsorganisatie

Om de in het beleidsplan geformuleerde doelstelling van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges als innovatieve arbeidsorganisatie te realiseren is er op 1 september 2022 gestart met de implementatie van een nieuwe organisatiestructuur.

Daarin is er een onderscheid gemaakt tussen “juridische” en “algemene” ondersteuning”, met een unit ‘Om-kadering’ en een unit ‘ICT en Digitalisering’ (en een ‘DPO’, verantwoordelijke voor de gegevensbescherming).

Tot de “juridische ondersteuning” behoort het ‘Coördinatie- en Kennisbureau’ enerzijds, en anderzijds de unit ‘Rechtspraakondersteuning’, waarvan de verantwoordelijke (het ‘hoofd’) bijgestaan wordt door een hoofdreferendaris en een hoofdgriffier, die, samen met alle andere hoofden van de units, en de leidend ambtenaar (of ‘Eerste Voorzitter’) van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges, het managementteam vormen, dat tweewekelijks vergadert.

In de loop van het werkjaar is gestart met een traject om de functiebeschrijvingen van de bestaande en de nieuwe functies te actualiseren en te optimaliseren.

In het kader van de loopbaanontwikkeling en het beloningsbeleid binnen de DBRC zijn er in de loop van het werkjaar zowel een griffier-expert als drie referendaris-experten aangesteld, maar dit is nog onvoldoende om aan de medewerkers een voldoende aantrekkelijk perspectief te bieden voor een blijvende tewerkstelling bij de Dienst.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges blijft dan ook pleiten voor de invoering van het op het VPS gebaseerd, maar er voor de medewerkers van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges van afwijkend personeelsstatuut: de specifieke taken van de door de DBRC overkoepelde en ondersteunde bestuursrechtscolleges als onderdeel van de rechterlijke macht, die onafhankelijk en onpartijdig is, nopen daartoe.

4.3. Efficiëntie van de bestuursrechtspraak

4.3.1. Het verder inkrimpen van de doorlooptijden

Ook tijdens het 14de werkjaar **is de doorlooptijd van een vergunningsbetwisting behouden op gemiddeld ongeveer 12 maanden** tussen de indiening van een beroep en de uitspraak door de bestuursrechter.

De efficiëntie van de bestuursrechtspraak, door een verlaging van die gemiddelde doorlooptijd van een standaarddossier bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) is dus gerealiseerd.

Tijdens het werkjaar zijn er bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) meer (1.133) dossiers afgesloten met een einduitspraak dan er nieuwe (1030) beroepen ingesteld zijn, waardoor de werkvoorraad gedaald is tot 865 dossiers, en dat is minder dan het aantal tijdens het werkjaar ingestelde beroepen, zodat de gemiddelde doorlooptijd van een standaarddossier bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) minder is dan een jaar.

De doorlooptijd van een dossier bij het Handhavingscollege (HHC) en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen (RVERKB) is, omwille van het lager aantal bij beide bestuursrechtscolleges te behandelen dossiers, nooit lang geweest, en dat is dan ook behouden tijdens het werkjaar.

Terzelfdertijd is de duur van een (gewone) schorsingsprocedure tijdens het werkjaar beperkt tot vier maanden, en zijn er gemiddeld maar 10 dagen nodig voor de behandeling van een UDN-vordering.

4.3.2. Een snellere screening van dossiers

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges blijft de eigen expertise gericht inzetten.

Een snelle(re) screening van nieuw ingediende dossiers is inmiddels een vaste praktijk van de Vlaamse bestuursrechtspraak in het omgevingsrecht. Niet alleen leidt dat er toe dat bepaalde dossiers zo spoedig mogelijk, met korte debatten, behandeld kunnen worden, maar het zorgt ook voor een betere toewijzing van de voorbereiding van dossiers door de referendarissen.

Tijdens dit werkjaar werd de screening nog geperfectioneerd door ze niet alleen uit te voeren op de nieuw ingediende beroepen, maar, in de mate van het mogelijke, en eventueel ondersteund door digitalisering, ook op schorsingsprocedures en de inhoud van tijdens de procedures ingediende documenten.

4.3.3. Heerlijk Helder

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges streeft naar een zo eenvoudig en begrijpelijk mogelijk taalgebruik.

‘Heerlijk Helder’ schrijven is een permanent aandachtspunt. Intern wordt er bijzonder veel aandacht aan besteed. Extern wil de Dienst van de Bestuursrechtscolleges ijveren voor ‘Heerlijk Helder’-taalgebruik. Dat kan in het kader van de Taalunie samen met de Nederlandse Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, andere Nederlandse (bestuurs)rechtscolleges en uiteraard met Belgische rechtbanken en (bestuurs)rechtscolleges die in het Nederlands vonnissen en arresten uitspreken.

4.4. Digitale bestuursrechtspraak

4.4.1. Digitaal platform

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges blijft de ambitie koesteren om een uitgebreid digitaal platform te bouwen dat ‘state of the art’ en ‘future-proof’ is, als opvolger van het reeds bestaande, maar beperkte, loket om documenten digitaal neer te leggen.

Ondanks een zeer degelijke voorbereiding en een aanzienlijke investering, niet alleen financieel, maar ook wat betreft de inzet van personeel (onder andere via Vlaanderen connect), is de DBRC er tijdens het werkjaar niet in geslaagd om op 1 september 2023 een digitaal platform te lanceren dat het mogelijk maakt geschillen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges volledig digitaal te laten verlopen, vanaf het indienen van een verzoekschrift tot en met de (betekening van de) uitspraak.

Alhoewel in de zomer van 2022 een overheidsopdracht gegund werd, en er vervolgens vanaf september 2022 zeer veel tijd werd besteed en intensief is gewerkt aan de uitvoering van die overheidsopdracht om het digitaal platform te realiseren, heeft de DBRC begin juli 2023 besloten om de overheidsopdracht te beëindigen.

Weliswaar is daaropvolgend onmiddellijk het nodige gedaan om zo snel mogelijk het project te kunnen verderzetten, zodat al tijdens de zomer van 2023 een nieuwe overheidsopdracht opgestart werd. In het nieuwe werkjaar (2023-2024) zal de uitbouw van het digitaal platform dus doorstarten, met als doel het digitaal platform in het voorjaar van 2025 in gebruik te nemen.

De bouw en opstart van een digitaal platform vereist de nodige sturing en coördinatie, zowel wat betreft externe partners als interne resources. Er zijn immers niet alleen digitale vaardigheden nodig om het project succesvol uit te voeren, maar ook kennis van, en ervaring met, de praktijk en procedures binnen de bestuursrechtspraak.

Onze unit ICT en Digitalisering is daarom versterkt met een ICT enterprise architect en een ICT ondersteuner voor de dagelijkse praktische ondersteuning en het uitbouwen van het digitale en hybride werken..

Belangrijk is ten slotte de samenwerking met betrekking tot digitalisering tussen de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de Nederlandse Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak. Er is regelmatig overleg en een uitwisseling van ideeën en uitwerking, onder meer door wederzijdse bezoeken.

De bestaande regelgeving zal de komende tijd moeten worden aangepast met het oog op de toepassing van de digitale procedures via het digitaal platform. Bovendien moet de regelgeving ook eenvoudig, duidelijk en 'future proof' zijn en blijven. Elke decretale of reglementaire wijziging leidt immers tot bijkomende kosten en/of uitdagingen bij de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van het toekomstig digitaal platform.

4.4.2. Rapporteringstool

Met het oog op een meer gestructureerde rapportering en betrouwbare, uitgebreide statistieken, voerde de unit ICT en Digitalisering in dit veertiende werkjaar onder andere een analyse uit om de behoeften en mogelijkheden te verkennen wat betreft rapportering, zodat de verdere uitrol met kennis van zaken kan ingepland worden.

Verdere uitwerking en uitbreiding van de rapporteringsmogelijkheden volgt in de komende werkjaren.

4.4.3. Inkanteling Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen

In het werkjaar 2022-2023 ondersteunde de unit ICT en Digitalisering ook de inkanteling van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in de digitale systemen van de DBRC, zodat dossiers van de Raad vanaf 1 september 2023 op een uniforme manier konden behandeld worden. Onder meer het backoffice systeem "STEFFI" en het digitaal loket werden geüpdatet.

De inkanteling vereiste een nauwe samenwerking tussen alle units van de DBRC om de inkanteling vlot te laten verlopen.

4.4.4. Een digitale procedure en toekomstbestendige digitalisering, ook door uitbouw van de kennisdatabank

De uitbouw van een vernieuwde kennisdatabank die gebaseerd is op de meest recente technologieën, is een uiterst belangrijk onderdeel van de verdere digitalisering van de DBRC.

De kennisdatabank heeft als doel de rechtspraak van de door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges overkoepelde en ondersteunde bestuursrechtscolleges voor zowel interne als externe stakeholders beschikbaar te stellen. Op die manier wordt het consulteren van de rechtspraak van de bestuursrechtscolleges niet alleen toegankelijker maar ook het navigeren door de rechtspraak en het doorzoeken ervan wordt vergemakkelijkt.

De voorbereiding van de vernieuwing van de kennisdatabank gebeurt in nauw overleg met het Coördinatie- en Kennisbureau, alsook wordt kennisbeheer in de periferie van de DBRC bestudeerd en geëvalueerd, bijvoorbeeld door overleg met de kennisunit van de Nederlandse Raad van State.

4.5. Vlaamse bestuursrechtspraak

De Vlaamse bestuursrechtspraak werkt verder mee aan de groei naar een Vlaamse rechterlijke macht.

Tijdens het werkjaar 2022-2023 is er gewerkt aan de uitbreiding van de bevoegdheden van zowel de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) als van het Handhavingscollege (HHC), terwijl de inkanteling van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen (RSTVB) voorbereid is.

Tijdens de zomer van 2023 zijn de (toenmalige) secretarissen van de (toen nog door het departement Onderwijs georganiseerde) Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen overgeheveld naar de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

De door het Vlaams Parlement goedgekeurde uitbreiding van de bevoegdheid van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) met de behandeling van betwistingen van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) en complexe projecten, die nog in werking moet treden, is een volgende stap die kan leiden tot een Vlaams Bestuursrechtcollege voor het Omgevingsrecht.

4.6. De Vlaamse bestuursrechtspraak als onderdeel van de samenleving

De Vlaamse bestuursrechtspraak is, als onderdeel van de samenleving, onder andere, meer ‘bekend’ en ‘zichtbaar’ geworden door de organisatie van een jaarlijkse openingszitting van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges, waarop we telkens de resultaten van het voorbije werkjaar presenteren en een openingsreden naar de mogelijkheid bieden te spreken (en te publiceren) over een bestuursrechtelijk thema.

Op 20 oktober 2022 heeft de Nederlandse staatsraad André Verburg gesproken over “De regel en de maat – de verhouding tussen rechtseenheid en de menselijke maat”.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges hecht veel belang aan Vlaamse, Belgische en internationale contacten.

Zo is de DBRC vertegenwoordigd op de openingsconferenties van de lokale Vlaamse balies en onderhouden we niet alleen relaties met andere (bestuurs)rechtscolleges in binnen- en buitenland, maar ook met tal van ‘justitie’-actoren, zoals de Hoge Raad voor de Justitie en het IGO (Instituut voor Gerechtelijke Opleiding), de Orde van Vlaamse Balies (OVB) en de Hoge Raad voor de Justitie.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges stimuleert ook “buitenlandse” relaties, bijvoorbeeld door deelname aan, en organisatie van, stages, studiedagen en bezoeken, zoals de uitwisseling van bestuursrechters in het kader van het EJTN (European Judicial Training Network) en de AEAJ (Association of European Administrative Judges).

Er is een bijzonder nauwe band met de Belgische Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, overigens ook de cassatierechter van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB) en het Handhavingscollege (HHC). Met de afdeling bestuursrechtspraak van de Nederlandse Raad van State werken we niet alleen samen in verband met digitalisering, maar die band strekt zich ook uit tot meer ‘juridische’ aspecten, zodat het een meerwaarde is voor de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en de erdoor overkoepelde en ondersteunde bestuursrechtscolleges.

5. Het procedureverloop bij de rechtscolleges

5.1. De procedure

Het DBRC-decreet omvat een aantal procedurele bepalingen die (vooral) de procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege stroomlijnen.

Het procedureverloop wordt verder uitgewerkt in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, hierna kortweg Procedurebesluit genoemd.

De procedurele bepalingen van het DBRC-decreet inzake de rechtspleging van de dossiers en het Procedurebesluit zijn in werking getreden op 1 januari 2015.

Deze regelgeving kan geconsulteerd worden op www.dbrc.be.

5.2. Gewijzigde regelgeving en (toekomstige) uitbreiding rechtsmacht Vlaamse bestuursrechtscolleges

Tijdens het werkjaar 2022-2023 zijn een aantal decreten aangenomen die niet zozeer de procedureregeling bij de DBRC-bestuursrechtscolleges hebben gewijzigd, maar wel een weerslag hadden op de organisatie en werking van de DBRC en de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Zo werd de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen ingekanteld onder de koepel van de DBRC en heeft de Vlaamse decreetgever voorzien in een uitbreiding van de rechtsmacht van zowel het Handhavingscollege als de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Het decreet van 17 maart 2023 tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters³, heeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen ingekanteld onder de koepel van de DBRC. Sinds 1 september 2023 wordt deze Raad bijgestaan door de DBRC en is het DBRC-decreet van toepassing op de procedure bij deze Raad. Daartoe werd het DBRC-decreet ook aangevuld, onder meer met enkele afdelingen in verschillende hoofdstukken die van toepassing zijn op de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Verder zijn eveneens de nodige wijzigingen doorgevoerd aan het DBRC-Procedureglement en het Rechtspositiebesluit via het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot overdracht van de secretarissen van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges⁴. Het besluit van 12 mei 2023 heeft onder meer een aantal algemene bepalingen van het DBRC-Procedurebesluit aangevuld en in dit besluit een deel 4/1 ingevoegd dat bepalingen bevat die specifiek van toepassing zijn op de procedure bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

³ Decreet van 17 maart 2023 tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters, *BS 14 april 2023, 39.184*.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot overdracht van de secretarissen van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, *BS 6 juli 2023, 58.980*.

Het Kaderdecreet van 14 juli 2023 over de handhaving van Vlaamse regelgeving⁵ (KVH) wijst in de artikelen 42, 46, 55, 68, 74 en 96 het Handhavingscollege aan als de principieel bevoegde juridictionele instantie voor de bestuurlijke handhavingsbeslissingen die zullen worden genomen na het doorlopen van de administratieve handhavingsprocedures uit het KVH. Het kan gaan om zowel beroepen ingesteld tegen boetebeslissingen als beroepen die verband houden met beveiligings- en herstelmaatregelen en handhavingsverzoeken. In het kader van die nieuwe bevoegdheden krijgt het Handhavingscollege ook toegang tot het bestuurlijk sanctieregister en het maatregelenregister. De Vlaamse sectoren die in de toekomst zullen intekenen op de vernieuwde handhavingsprocedures van het KVH, kunnen via de decreten tot implementatie van het KVH ervoor opteren ook om de bepalingen die de voormelde rechtsmacht aan het Handhavingscollege toekennen, van toepassing te verklaren. In dat geval wordt het Handhavingscollege het bevoegde rechtscollege voor de rechterlijke beroepen tegen de bestuurlijke handhavingsbeslissingen in de betrokken sectoren. De concrete omvang van de nieuwe bevoegdheden van het Handhavingscollege en het precieze ogenblik van de bevoegdheidsuitbreiding is bijgevolg afhankelijk van (de inwerkingtreding van) de implementatiedecreten die per sector zullen worden aangenomen, en die het KVH al dan niet volledig van toepassing zullen verklaren.

Het decreet van 14 juli 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de uitbreiding van de rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen⁶ (het zgn. RUPS-decreet), draagt aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen de bevoegdheid op voor de behandeling van de rechterlijke beroepen tegen besluiten tot definitieve vaststelling van ruimtelijk uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen en van de rechterlijke beroepen tegen definitieve voorkeursbesluiten en projectbesluiten inzake complexe projecten. Het RUPS-decreet kent bijgevolg voor het eerst rechtsmacht voor reglementaire besluiten toe aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen. De decreetgever beoogt hiermee onder meer de juridictionele beroepen tegen omgevingsrechtelijke instrumenten in het Vlaamse Gewest te centraliseren bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Het decreet draagt de Raad ook op om het nieuwe contentieux bij voorrang te behandelen en om een kamer in te richten die uitsluitend bevoegd is voor de beroepen tegen definitieve voorkeursbesluiten en projectbesluiten inzake complexe projecten. De Vlaamse Regering kan de datum waarop de bepalingen van het RUPS-decreet in werking treden, vaststellen maar de bepalingen ervan treden hoe dan ook uiterlijk in werking op 31 december 2024.

Zowel het KVH als het RUPS-decreet hebben geen directe impact op de bestaande procedures van het Handhavingscollege en de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Niettemin vereist de toekomstige uitbreiding van de rechtsmacht van deze rechtscolleges een aanvulling van de toepasselijke procedureregels bij beide rechtscolleges opdat ze zich naar behoren kunnen buigen over de rechterlijke beroepen waarvan de bevoegdheid werd overgedragen door de voormelde decreten. Daarbij valt onder meer te denken aan een bekendmakingsvereiste voor beroepen tegen reglementaire bestuurshandelingen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de mogelijkheid tot tussenkomst door derden na deze bekendmaking evenals de aanvulling van de procedure bij het Handhavingscollege met schorsingsprocedures en de mogelijkheid tot tussenkomst. Daarvoor moeten de nodige decretale en/of reglementaire initiatieven worden genomen.

5 Kaderdecreet van 14 juli 2023 over de handhaving van Vlaamse regelgeving, *BS 29 augustus 2023, 70.650*.

6 Decreet van het Vlaamse Gewest van 14 juli 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de uitbreiding van de rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, *BS 28 augustus 2023, 70.106*.

Tot slot heeft het Grondwettelijk Hof in een arrest van 11 april 2023⁷ artikel 35, derde lid, 2° en 3° van het DBRC-decreet vernietigd.⁸ De betrokken bepalingen beperkten de mogelijkheid om op ontvankelijke wijze middelen aan te voeren voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Zo kon overeenkomstig deze bepalingen een aangevoerde onwettigheid niet tot de vernietiging van een bestreden akte leiden wanneer de ingeroepen onwettigheid kennelijk niet strekte tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept (de zgn. relativiteitsvereiste – 2°) of wanneer de partij die de onwettigheid aanvoerde, kennelijk had verzuimd dit te doen op het nuttige ogenblik waarop het kon worden aangevoerd tijdens de bestuurlijke procedure (de zgn. attentieplicht – 3°). Naar het oordeel van het Hof vormden beide mechanismen die de vereiste van belang bij het middel verduidelijkten, een ontoelaatbare bijkomende beperking van de toegang tot de rechter en van het recht op een effectief rechtsmiddel. De doelstellingen die de Vlaamse decreetgever met de betrokken decretale ingrepen nastreefden, kon de beperking van het fundamentele recht op toegang tot de rechter niet verantwoorden. De afzonderlijke vereiste van belangenschade uit artikel 35, derde lid, 1° van het DBRC-decreet bleef, als onderdeel van het belang bij het middel, evenwel overeind.

7 GwH 11 april 2023, [nr. 59/2023](#), BS 25 mei 2023, 49.702.

8 Ingevoegd bij art. 6 decreet van het Vlaamse Gewest van 21 mei 2021 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures (het zgn. Optimalisatie-decreet).

DEEL 2. HET VOORBIJE WERKJAAR IN CIJFERS

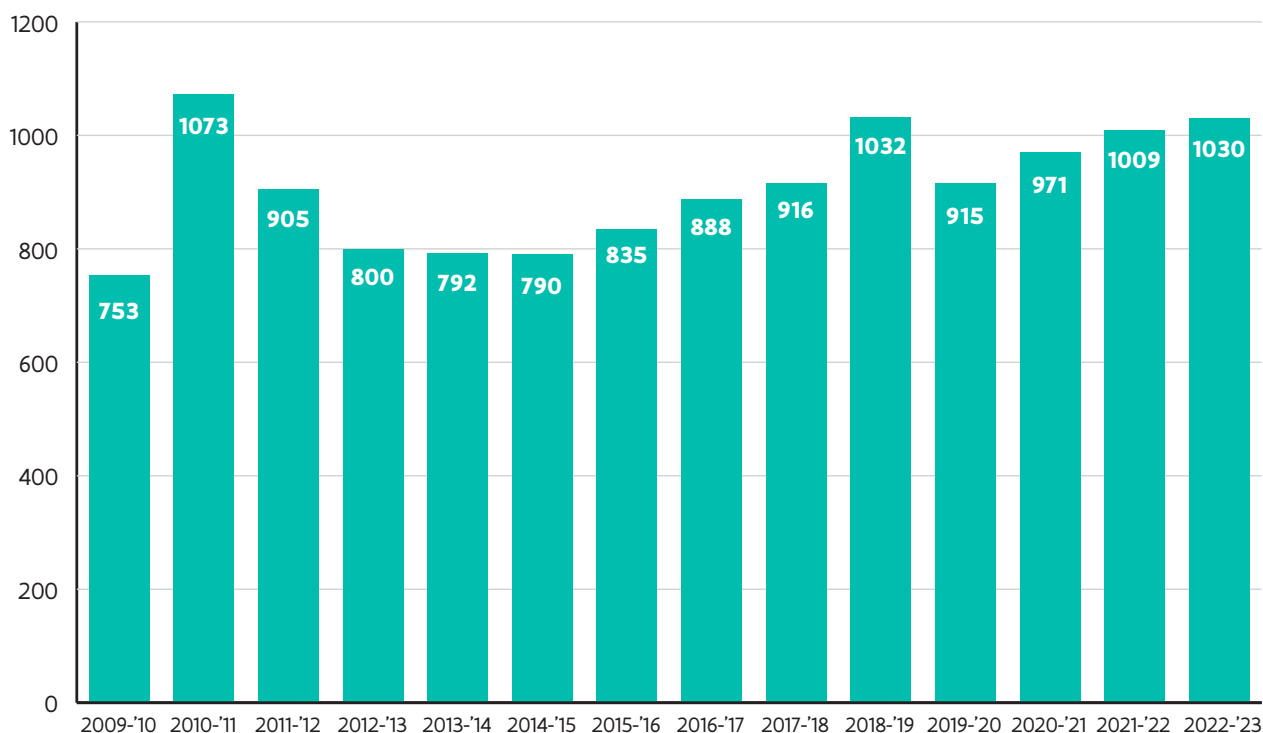
In dit hoofdstuk worden de belangrijkste cijfers van het voorbije werkjaar met betrekking tot de behandeling van beroepen door de bestuursrechtscollleges weergegeven.

1. De Raad voor Vergunningsbetwistingen

1.1. Instroom

1.1.1. Verzoekschriften

Tijdens het veertiende werkjaar van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, van 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023, zijn er 1.030 verzoekschriften in de vernietigingsprocedure ingediend.

Ook zijn er bijkomend 6 vorderingen tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing ingediend waarop geen beroep tot vernietiging is gevolgd.

Na de decreetswijziging van 18 november 2011, waardoor vanaf 29 december 2011 de leidend ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen (nu departement Omgeving), en niet langer de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaren, de procesbevoegdheid heeft om bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen een verzoekschrift in te dienen, bleef de jaarlijkse dossierinstroom gedurende drie werkjaren, namelijk van 2012 tot en met 2015, relatief stabiel.

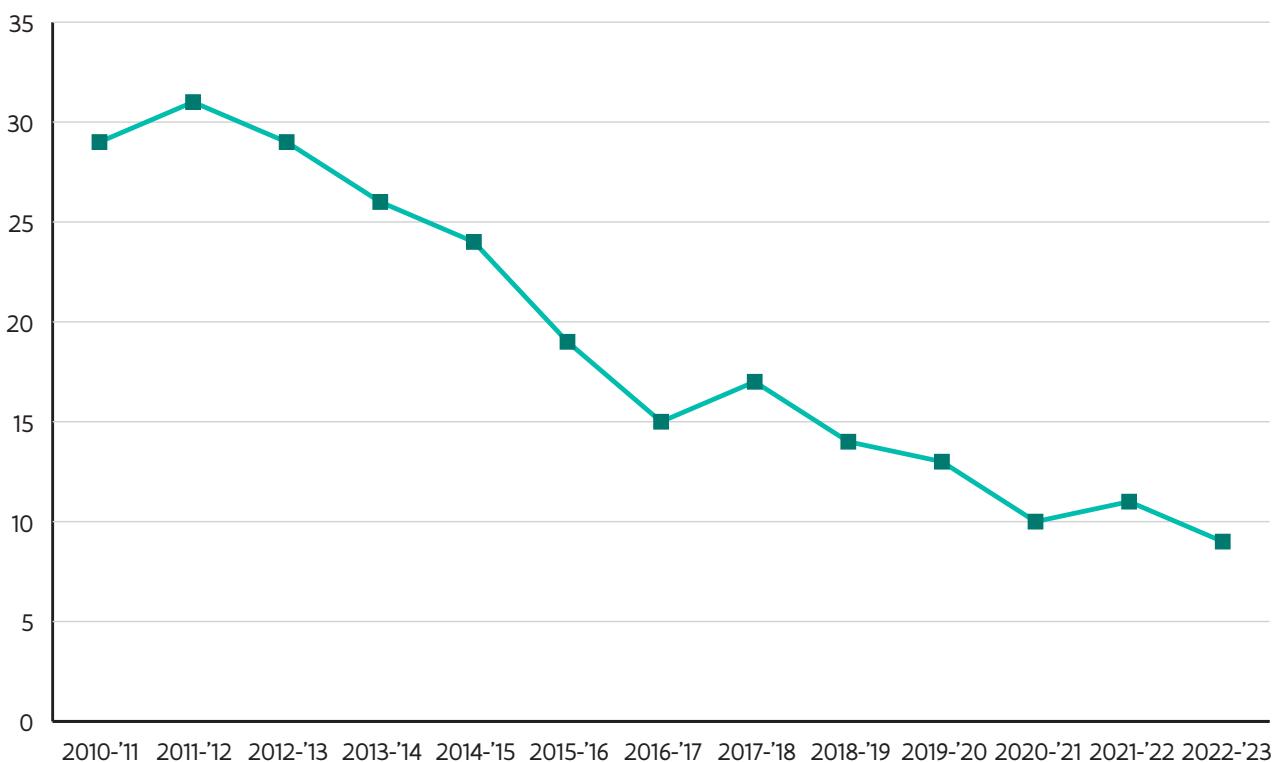
Vanaf het werkjaar 2015-2016 worden er stelselmatig opnieuw meer verzoekschriften in de vernietigingsprocedure ingediend. Enkel in het werkjaar 2019-2020 was er een knik in de stijgende curve van de dossierinstroom.

1.1.2. Aard van de vordering

Tijdens het veertiende werkjaar is in 91% van de dossiers alleen de vernietiging van een bestreden beslissing gevorderd, terwijl in 8% van de dossiers tegelijkertijd ook de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing gevraagd werd.

In 1% van de dossiers is de vordering tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing op een ander tijdstip ingediend dan het beroep tot vernietiging van de bestreden beslissing.

Daarnaast zijn er bijkomend 6 vorderingen tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing ingediend waarop geen beroep tot vernietiging is gevolgd.

TABEL. AARD VAN DE VORDERING

	BEROEP TOT Vernietiging	BEROEP TOT Vernietiging m.i.v. een vordering tot schorsing
• 2022-2023	91%	9%
• 2021-2022	89%	11%
• 2020-2021	90%	10%
• 2019-2020	87%	13%
• 2018-2019	86%	14%
• 2017-2018	83%	17%

Het voorbije jaar kunnen we spreken van een lichte daling van het percentage aan vorderingen tot schorsing.

Verzoekende partijen beschikken sinds 1 januari 2015 ook over de mogelijkheid om op om het even welk ogenblik tijdens de procedure een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunningsbeslissing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN) in te dienen.

TABEL. AANTAL UDN-VORDERINGEN

	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
• #	46	50	36	50	45	36	40
• %	5,2%	5,5%	3,5%	5,5%	4,6%	3,6%	3,9%

Tijdens het veertiende werkjaar zijn 40 UDN-vorderingen ingediend, of, op een totaal van 1.030 ingediende beroepen, zo'n 3,9%.

De voorbije jaren is het aantal UDN-vorderingen telkens beperkt gebleven tot een 35 à 50-tal.

1.1.3. Voorwerp van het beroep

Een verzoekende partij dient bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen een beroep in tegen een bestreden beslissing waarbij ofwel een vergunning (of de registratie) geweigerd wordt, al dan niet stilzwijgend (16,3% van de beroepen), ofwel een vergunning verleend wordt, al dan niet onder voorwaarden (65,4%).

In 4,8% van de dossiers wordt een beslissing betwist waarbij het georganiseerd administratief beroep onontvankelijk werd verklaard.

In 6,4% van de dossiers wordt ofwel een onteigeningsbeslissing, ofwel de aktenaam of de niet-aktenaam van een melding betwist.

In 6,9% van de dossiers was deze informatie niet beschikbaar, ofwel omdat het beroep niet of onvoldoende geregulariseerd werd, ofwel omdat deze gegevens op het ogenblik van de redactie van het jaarverslag nog niet in het dossier aanwezig waren.

Verschuivingen in deze procentuele verhouding hangen nauw samen met de aard van de verzoekende partijen die een beroep indienen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Zo stemt het percentage aan bestreden weigeringsbeslissingen overeen met het percentage door de aanvrager(s) van een vergunning ingediende verzoekschriften.

Tegelijkertijd is het percentage van door belanghebbenden derden en overheidsinstanties bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen ingestelde beroepen zo goed als gelijk aan het percentage van de bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen aangevochten beslissingen, waarbij een vergunning verleend wordt.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges rapporteert vanaf het werkjaar 2016-2017 ook hoeveel dossiers ingediend worden tegen een 'herstelbeslissing'. Een herstelbeslissing is een vergunningsbeslissing na vernietiging van de initiële beslissing door de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

In 155 van de 1.030 tijdens het veertiende werkjaar ingediende beroepen (15%) is het duidelijk dat een herstelbeslissing wordt aangevochten.

TABEL. AANTAL AANGEVOCHTEN HERSTELBESLISSINGEN

	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
• #	174	127	155	175	191	131	155
• %	20%	14%	15%	19%	20%	13%	15%

Ten slotte is het interessant om een overzicht te geven van de bestreden beslissingen, naargelang het type of de aard ervan, waartegen in het werkjaar 2022-2023 beroep werd aangetekend:

- 47% omgevingsvergunningen met enkel een component 'stedenbouwkundige bouwvergunning'
- 2,1% omgevingsvergunningen met enkel een component 'verkavelingsgunning'
- 3,2% omgevingsvergunningen met enkel een component 'milieuvergunning'
- 30,9% omgevingsvergunningen met beide componenten
- 0,1% omgevingsvergunningen over kleinhandelsactiviteiten
- 1,5% stedenbouwkundige vergunningen
- 0,5% verkavelingsvergunningen
- 3,2% registratiebeslissingen
- 4,3% aktenames of niet-aktenames van een melding
- 0% onteigeningsbeslissingen
- 6,41% onbekend

1.2. Uitstroom

1.2.1. Uitspraken

1.2.1.1. Algemeen overzicht

Tijdens het veertiende werkjaar heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen 1.300 uitspraken gedaan, waaronder:

- 82 beschikkingen over een verzoekschrift dat niet, onvolledig of laattijdig werd geregulariseerd (B NR), waardoor het werd geacht niet te zijn ingediend;
- 66 arresten in het kader van de vereenvoudigde procedure (A VP);
- 72 arresten over een verzoek tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de vergunning (S);
- 1035 arresten ten gronde, inclusief deze via de korte debatten (A); en
- 45 arresten over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunningsbeslissing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN).

TABEL. AANTAL UITSPRAKEN NAAR AARD

	B NR	A VP	S	A	UDN	TOTAAL
• 2022-2023	82	66	72	1.035	45	1.300
• 2021-2022	67	56	90	905	41	1.159
• 2020-2021	46	81	82	1.079	66	1.354
• 2019-2020	49	28	96	985	54	1.212
• 2018-2019	51	88	137	1.099	46	1.421
• 2017-2018	23	18	136	1.032	54	1.263

Het totaal aantal uitspraken (1.300) ligt dit jaar terug hoger dan het voorbije werkjaar.

Niet elke uitspraak is een einduitspraak waarmee het dossier op het niveau van de Raad voor Vergunningsbetwistingen volledig afgesloten wordt.

Een arrest over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een bestreden beslissing is bijvoorbeeld per definitie geen einduitspraak. De vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een bestreden beslissing is immers steeds een accessorium van de vordering tot vernietiging van de bestreden beslissing.

Een tussenarrest kan dan weer om tal van redenen noodzakelijk zijn: bijvoorbeeld omdat procespartijen tijdens de openbare zitting voor het eerst een bijkomende exceptie opwerpen of omdat procespartijen, nadat de zaak in beraad is genomen, nieuwe elementen toevoegen aan een dossier.

TABEL. AANTAL EINDUITSPRAKEN NAAR AARD

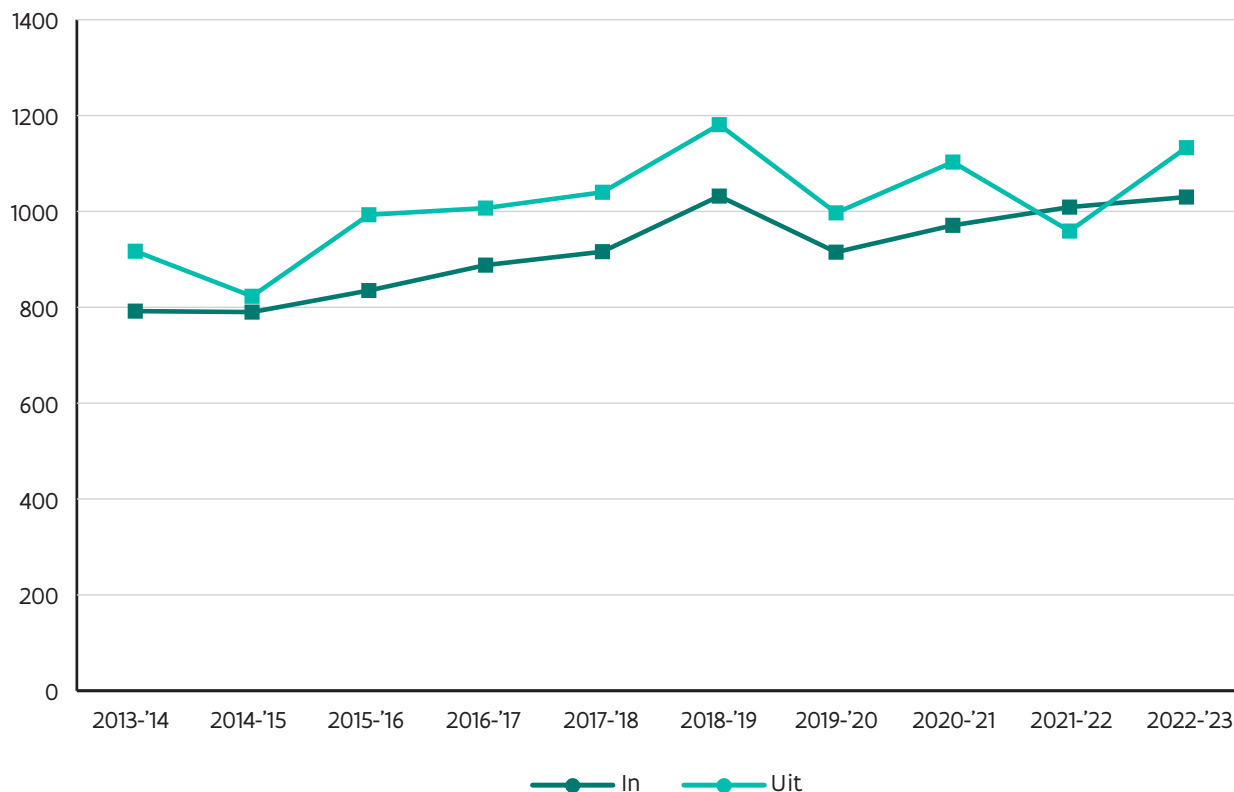
	B NR	A VP	S	A	UDN	TOTAAL
• Einduitspraak	82	60	-	991	-	1.133
• Geen einduitspraak	-	6	72	44	45	167

1.133 van de 1.300 uitspraken tijdens het werkjaar 2022-2023 hebben het dossier afgesloten.

TABEL. AANTAL EINDUITSPRAKEN

	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
• Instroom	888	916	1.032	915	971	1.009	1.030
• Einduitspraak	1.007	1.040	1.181	997	1.103	959	1.133

De effectieve uitstroom van dossiers in het voorbije werkjaar ligt ruim boven de 1000, in tegenstelling tot de voorbije zeven werkjaren, waar de effectieve uitstroom schommelde rond en zelfs onder de 1000. De uitstroom is bovendien ook weer hoger dan de instroom van nieuwe dossiers.

1.2.1.2. Uitspraken in de verkorte procedure

60 van de 66 uitspraken (91%) in de vereenvoudigde procedure (A VP) zijn einduitspraken. De overige 6 uitspraken hebben betrekking op een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een bestreden beslissing, die als klaarblijkelijk onontvankelijk beoordeeld wordt, waarna de procedure ten gronde voortgezet wordt.

In de procedure van de korte debatten zijn 86 eindarresten geveld.

1.2.1.3. Uitspraken in de vernietigingsprocedure

Tijdens het voorbije werkjaar heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen in totaal 1035 arresten uitgesproken in de vernietigingsprocedure.

In 753 dossiers heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen het beroep ontvankelijk verklaard en de ingeroepen middelen ten gronde beoordeeld.

In 462 van deze 753 dossiers (61%) heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen de bestreden beslissing vernietigd.

In de 291 andere dossiers is de vordering tot vernietiging ontvankelijk, maar ongegrond verklaard, of het beroep verworpen.

De vernietigingsgraad, berekend op basis van door de Raad voor Vergunningsbetwistingen effectief ten gronde beoordeelde dossiers (dit zijn de dossiers die de Raad voor Vergunningsbetwistingen ontvankelijk verklaart), heeft de voorbije werkjaren steeds rond de 60% geschommeld, met uitzondering van het werkjaar 2016-2017 (52%). Tijdens het werkjaar 2022-2023 bedraagt de vernietigingsgraad 61%.

De vernietigingsgraad, berekend op basis van het totaal van 1035 in de vernietigingsprocedure uitgesproken eindarresten, dus met uitzondering van de tussenarresten, bedraagt 44%.

Van de 462 dossiers waarin de Raad voor Vergunningsbetwistingen tijdens het werkjaar 2022-2023 de bestreden beslissing vernietigd heeft, hebben 395 dossiers betrekking op een (door de verwerende partij) verleende vergunning, een opname in het vergunningenregister als vergund geacht of aktenames van melding.

In 379 van deze 462 dossiers vormt een beslissing (van een deputatie) van een provincie het voorwerp, terwijl 46 andere dossiers betrekking hebben op een door de gewestelijke entiteit genomen beslissing en 37 dossiers een beslissing van een lokaal bestuur als voorwerp hebben.

In 38 dossiers heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen een tussenarrest uitgesproken. Daarmee werden onder meer de debatten heropend, een bemiddelingsprocedure opgestart, een prejudiciële vraag gesteld, een bestuurlijke lus mogelijk gemaakt, etc.

In 210 dossiers was het beroep onontvankelijk en/of heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen het beroep verworpen.

In 2 van deze 210 dossiers verklaarde de Raad het beroep doelloos omwille van het intrekken van de bestreden beslissing door de verwerende partij. In 1 dossier verklaarde de Raad de vordering tot schorsing doelloos omdat de tussenkomen partij, in het kader van de behandeling van een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid in dezelfde zaak, had verklaard de werken niet verder te zullen uitvoeren, in afwachting van een uitspraak in de vordering tot vernietiging.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft in 92 dossiers de afstand van geding vastgesteld.

Via 6 arresten is een materiële vergissing in een initieel uitgesproken arrest verbeterd.

1.2.1.4. Uitspraken in de schorsingsprocedure

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft tijdens het voorbije werkjaar 72 arresten uitgesproken over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een bestreden beslissing in de reguliere schorsingsprocedure, naast 6 arresten via de vereenvoudigde procedure.

In 13 dossiers heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen de schorsing effectief bevolen. Procentueel (18%) ligt dat aantal lager dan de voorbije werkjaren. Sinds 2016-2017 schommelde de schorsingsgraad immers telkens tussen 23% en 28%.

1.2.1.5. Uitspraken in de procedure van de versnelde rechtspleging

De procedure met betrekking tot de vordering tot vernietiging van een bestreden beslissing wordt, na een uitspraak over een gewone of UDN-vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van die bestreden beslissing, pas geïnitieerd door een verzoek tot voortzetting na het arrest over de vordering tot schorsing.

Wanneer de Raad voor Vergunningsbetwistingen met een arrest de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing schorst, kan de verwerende partij of de tussenkomende partij een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging indienen. Wanneer de Raad voor Vergunningsbetwistingen de tenuitvoerlegging niet schorst, is het aan één van de verzoekende partijen om dat verzoek in te dienen. Bij gebrek aan dergelijk verzoek, wordt respectievelijk de bestreden beslissing onmiddellijk vernietigd of de afstand van het geding vastgesteld.

1.2.1.6. Uitspraken in de UDN-procedure

Tijdens het veertiende werkjaar heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen 45 uitspraken gedaan over een vordering om de tenuitvoerlegging van een bestreden vergunningsbeslissing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN) te schorsen.

Daarmee houdt de uitstroom aan uitspraken in de UDN-procedure gelijke tred met de instroom aan UDN-vorderingen.

In 3 dossiers is de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid bij voorraad bevolen zonder de procespartijen eerst te horen, waarna de procespartijen opgeroepen zijn om te verschijnen voor de kamer die uitspraak doet over de bevestiging van de schorsing bij voorraad.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft in 1 dossier de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid vervolgens evenwel verworpen. In 1 ander dossier heeft de Raad de opgelegde schorsing bij voorraad bevestigd en in het derde dossier heeft de Raad de schorsing opgeheven.

Daarnaast heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen in 10 andere dossiers de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid bevolen na het horen, tijdens een openbare zitting, van de procespartijen en eventuele belanghebbenden.

Procentueel (24%) leunt het aantal effectief bevolen schorsingen bij uiterst dringende noodzakelijkheid nauw aan bij het gemiddelde van 29% aan effectieve schorsingen in de UDN-procedure overheen de werkjaren.

In 30 dossiers heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen geoordeeld dat de uiterst dringende noodzakelijkheid niet aangetoond werd en is de vordering bijgevolg verworpen.

1.2.2. Doorloop- en behandelingstermijnen

Decretaal en procedureel kader

De Raad voor Vergunningsbetwistingen is een rechtscollege en dus moeten er een aantal decretaal vastgelegde proceduretermijnen gerespecteerd worden, waaraan sowieso een bepaalde doorlooptijd verbonden is. Die termijnen zijn onder meer vastgesteld om rekening te houden met de fundamentele rechten van verdediging.

Bij het bepalen van een redelijke doorlooptermijn voor een beroep moet dan ook vooreerst rekening gehouden worden met de loutere toepassing van deze decretaal voorziene proceduretermijnen.

Daarnaast zijn de doorlooptermijnen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen soms ook afhankelijk van andere factoren, zoals een geschil over de behandeling van een strafzaak, die de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen vertraagt omdat men op het resultaat ervan moet wachten.

Soms vragen procespartijen zelf een uitstel van de behandeling van een dossier gedurende een aantal maanden om te trachten ofwel onderling, ofwel onder begeleiding van een bemiddelaar een akkoord te bereiken, niet alleen over het juridische geschil, maar vaak ook over het onderliggende conflict.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen waakt er echter over dat, wanneer de procespartijen een uitstel van de behandeling vragen, dit uitstel nooit voor onbepaalde tijd toe te staan, maar steeds tot een welbepaalde datum, zodat de Raad voor Vergunningsbetwistingen de controle behoudt over de doorlooptijd van het beroep.

Ten slotte moet ook rekening worden gehouden met de verschillende gradaties van complexiteit en diversiteit in de dossiers. Zo kan elk concreet dossier immers specifieke factoren kennen die invloed hebben op de doorlooptijd ervan.

Een dossier waarin alleen de vernietiging van een beslissing gevorderd wordt, kan bijvoorbeeld samenhangen met een ander dossier waarin ook de schorsing van de tenuitvoerlegging van dezelfde bestreden beslissing gevorderd wordt. De behandeling ten gronde van beide dossiers wordt dan op elkaar afgestemd.

Gemiddelde behandelingstermijnen

De Raad voor Vergunningsbetwistingen streeft ernaar om de gemiddelde behandelingstermijn, vanaf het in beraad nemen van het dossier op een zitting tot en met de uitspraak van het arrest, te beperken tot de decretaal voorziene ordetermijn van 60 kalenderdagen.

Doorlooptijden

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft ook het voorbije werkjaar erover gewaakt dat de gemiddelde doorlooptijden van de ingediende verzoekschriften tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN) beperkt zijn tot een tiental kalenderdagen.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft daarnaast de gemiddelde doorlooptijd tussen de indiening van het verzoek tot schorsing en de betekening van de uitspraak erover kunnen behouden op minder dan 4 maanden.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen behandelde, ook tijdens het werkjaar 2022-2023, op basis van het 'first in, first out'-principe, de oudste beroepen tot vernietiging uit de werkvoorraad prioritair en is er zo in geslaagd de tijdens de 11 eerste werkjaren ingediende dossiers, waarvan de doorlooptijden langer waren dan van de meest recent ingediende dossiers, zo goed als af te sluiten. Bovendien legt de Raad voor Vergunningsbetwistingen de klemtoon op de toepassing van het 'first in, first out'-principe ook voor de behandeling van de recente(re) dossiers.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen sluit sinds het werkjaar 2013-2014 meer dossiers af met een einduitspraak dan er nieuwe dossiers ingediend worden. Tijdens het voorbije werkjaar bevestigt de Raad die tendens en sloot het aantal einduitspraken (1.133) nauw aan bij de instroom (1.030).

De doorlooptijd tussen de indiening van een beroep en de einduitspraak erover is dan ook de voorbije werkjaren steeds verlaagd. Deze is voor standaard dossiers inmiddels, sinds het vorige werkjaar, verlaagd tot gemiddeld 12 maanden.

Het verminderen van de werkvoorraad bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, en dus ook het verlagen van de doorlooptijd van een standaarddossier, blijft de uitgesproken ambitie van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Eenzijds is deze ambitie realistisch op basis van de resultaten van de voorbije werkjaren, anderzijds tonen de huidige cijfers voor instroom en uitstroom aan dat steeds rekening moet gehouden worden met onder andere het aantal nieuw ingediende dossiers en de complexiteit ervan.

1.3. De hangende dossiers

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal op 31 augustus 2023 nog bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen hangende dossiers, onderverdeeld per werkjaar dat ze ingediend zijn.

Belangrijk is dat zo goed als alle nog hangende dossiers van de eerste elf werkjaren afgesloten zijn. Anders gezegd, de meerderheid van de nog hangende dossiers zijn ingediend tijdens het net afgeronde veertiende werkjaar.

TABEL. AANTAL HANGENDE DOSSIERS / WERKJAAR (STAND VAN ZAKEN OP 31/08/2023)

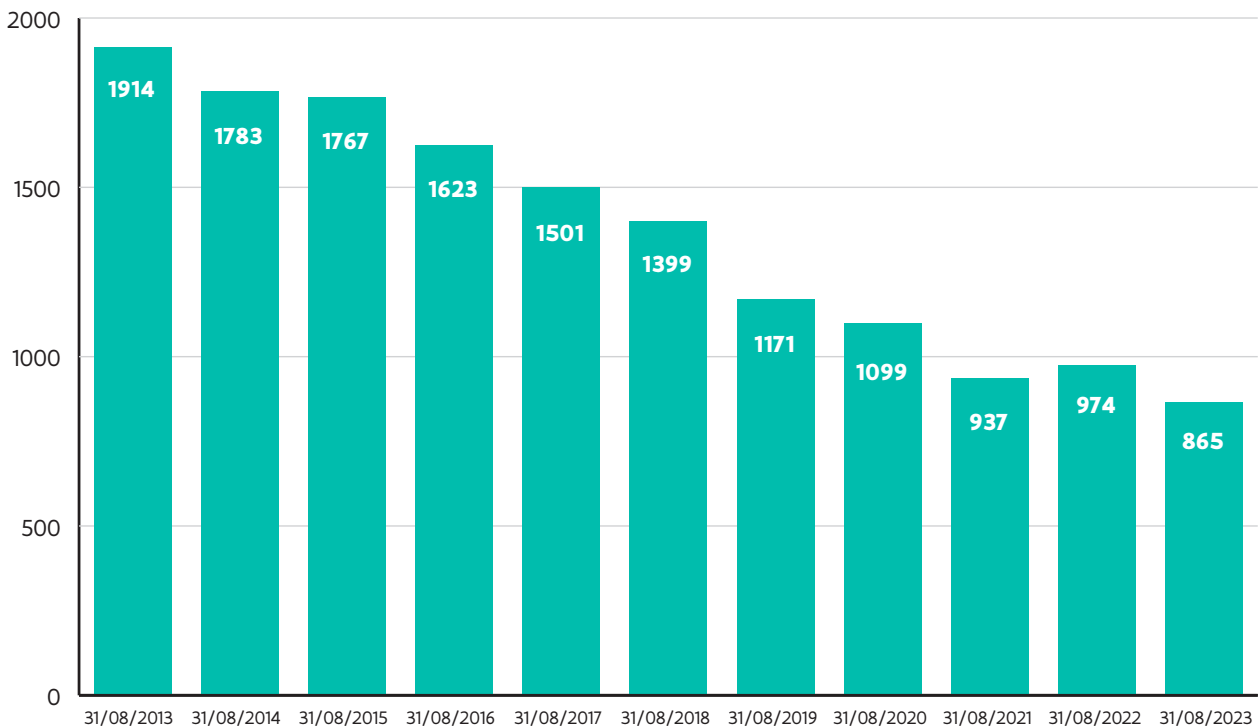
	INGEDIEND	AFGESLOTEN		HANGENDE	
		#	%	#	%
• 2022-2023	1.030	264	26%	766	74%
• 2021-2022	1.009	933	92%	76	8%
• 2020-2021	971	953	98%	18	2%
• 2019-2020	915	912	99,7%	3	0,3%
• 2018-2019	1.032	1.030	99,8%	2	0,2%
• 2017-2018	916	916	100%	0	0%
• 2016-2017	888	888	100%	0	0%
• 2015-2016	835	835	100%	0	0%
• 2014-2015	790	790	100%	0	0%
• 2013-2014	792	792	100%	0	0%
• 2012-2013	800	800	100%	0	0%
• 2011-2012	905	905	100%	0	0%
• 2010-2011	1.073	1.073	100%	0	0%
• 2009-2010	753	753	100%	0	0%
• Totaal	12.709	11.844	93%	865	7%

Op 31 augustus 2023 zijn er nog 865 van de in totaal, sinds de start, 12.709 bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen ingediende dossiers hangende voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

766 ervan zijn tijdens het laatste werkjaar ingediende beroepen die, omwille van de decretale proceduretermijnen, ofwel nog in één of andere fase van de administratieve procedure terug te vinden zijn, ofwel klaar zijn om opgeroepen te worden voor behandeling tijdens een openbare zitting.

De 76 nog hangende dossiers die tijdens het werkjaar 2021-2022 zijn ingediend, worden in het nieuwe werkjaar vanaf 1 september 2023 verder opgeroepen om behandeld te worden tijdens een openbare zitting. De laatste dossiers van dit veertiende werkjaar, die ingediend werden in augustus 2023, worden in beginsel ten laatste tijdens het voorjaar van 2024 behandeld tijdens een openbare zitting.

Daarnaast zijn er op 31 augustus 2023 ook nog 18 tijdens het werkjaar 2020-2021 ingediende dossiers hangende die behandeld zijn op een openbare zitting en waarvan een uitspraak ten gronde verwacht wordt.

De werkvoorraad van de Raad voor Vergunningsbetwistingen is tijdens het werkjaar 2022-2023 in absolute cijfers (865) aanzienlijk gedaald ten opzichte van het begin van het werkjaar (974), hetgeen concreet betekent dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen meer dossiers heeft kunnen afsluiten dan er dossiers ingediend zijn.

Dit bevestigt de duidelijk dalende tendens van het aantal hangende dossiers bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Dit blijkt uit een vergelijking op een jaarlijks ijkpunt (31 augustus) van de percentages van het aantal hangende dossiers van telkens de laatste drie werkjaren:

- op 31 augustus 2016: 91% - 77% - 25%,
- op 31 augustus 2017: 91% - 63% - 18%,
- op 31 augustus 2018: 96% - 49% - 7%,
- op 31 augustus 2019: 84% - 29% - 3%.
- op 31 augustus 2020: 91% - 23% - 2%,
- op 31 augustus 2021: 82% - 11% - 3%,
- op 31 augustus 2022: 79% - 13% - 3%
- op 31 augustus 2023: 74% - 8% - 2%

Deze percentages tonen een duidelijke daling, terwijl de instroom aan dossiers de voorbije werkjaren opnieuw steeg.

Het aantal hangende dossiers beperkt zich m.a.w. jaar na jaar meer en meer tot enkel het net afgeronde werkjaar.

1.4. Nieuwe rechtstechnieken

1.4.1. Bestuurlijke lus

De Raad voor Vergunningsbetwistingen kan met de bestuurlijke lus aan het vergunningverlenend bestuur de mogelijkheid bieden om bepaalde onwettigheden in een bestreden beslissing te herstellen tijdens de hangende procedure in plaats van na een vernietigingsarrest.

Na de inwerkingtreding van de (nieuwe) bestuurlijke lus⁹ heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen tijdens het werkjaar 2017-2018, en dat voor het eerst, van dit instrument gebruik gemaakt.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft tot nu toe slechts in 5 dossiers van dit instrument gebruik gemaakt.¹⁰

Tijdens het voorbije werkjaar heeft de Raad 2 dossiers afgesloten na toepassing van de bestuurlijke lus, namelijk de zaken met rolnummers 1920/RvVb/0819/A en 2021/RvVb/0467/A.

1.4.2. Bemiddeling

Procespartijen kunnen de Raad voor Vergunningsbetwistingen gezamenlijk verzoeken om ter oplossing van een voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen gebrachte betwisting een bemiddelingsprocedure op te starten. De Raad voor Vergunningsbetwistingen doet dit met een tussenarrest.

Het wettelijk kader voor de bemiddeling tijdens de procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen is opgenomen in artikel 42 van het DBRC-decreet en is verder uitgewerkt in het Procedurebesluit.

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges informeert tevens via haar website <http://dbrc.be/vergunningsbetwistingen/procedure/bemiddeling> over bemiddeling.

Een bemiddeling kan betrekking hebben op verschillende (samenhangende) beroepen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Tijdens het werkjaar 2022-2023 werden 16 bemiddelingspogingen opgestart. 5 van deze bemiddelingen zijn ondertussen succesvol afgesloten. 3 bemiddelingen werden gestaakt, 10 andere zijn nog lopende.

Tijdens het werkjaar 2021-2022 waren er 8 bemiddelingspogingen. 2 keer werd de bemiddeling gestaakt, 4 bemiddelingen werden succesvol afgesloten, 2 andere bemiddelingen zijn nog lopende.

Tijdens het werkjaar 2020-2021 werden 6 bemiddelingspogingen opgestart. Alle 6 deze bemiddelingen zijn ondertussen succesvol afgesloten.

9 De nieuwe bestuurlijke lus is in werking getreden op de door artikel 17 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 "tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de bestuurlijke lus en diverse andere bepalingen" te bepalen datum, namelijk op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de maand van de bekendmaking van dit besluit in het Belgisch Staatsblad, dat in het Belgisch Staatsblad van 5 november 2015 gepubliceerd.

10 De zaken met rolnummers 1617/RvVb/0023/A, 1516/RvVb/0498/SA en 1617-RvVb-0681-SA zijn allen afgerond voor de aanvang van het werkjaar 2019-2020.

Tijdens het werkjaar 2019-2020 waren er 13 bemiddelingspogingen. Slechts driemaal leidde dit tot een bemiddelingsakkoord. 10 keer werd besloten om de zaak terug naar de Raad te sturen. Tijdens het werkjaar 2018-2019 werden 7 bemiddelingspogingen opgestart. Vijfmaal werd een bemiddelingsakkoord bereikt, 2 keer werd de bemiddeling gestaakt.

Ook tijdens het werkjaar 2017-2018 waren er 7 bemiddelingspogingen. Toen werd viermaal een bemiddelingsakkoord bereikt, 3 keer werd de bemiddeling gestaakt.

In het werkjaar 2016-2017 waren er 6 bemiddelingspogingen, waarvan er 3 leidden tot een bemiddelingsakkoord.

Tijdens het werkjaar 2015-2016 werden 15 bemiddelingen geïnitieerd. 8 keer werd het conflict opgelost met een bemiddelingsakkoord.

In het werkjaar 2014-2015 werden 4 bemiddelingspogingen opgestart, waarvan er 2 succesvol waren.

1.5. Cassatieberoepen

Een uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen is vatbaar voor een cassatieberoep bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak. De Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, onderzoekt of de uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen conform is met de regelgeving en de voorgeschreven procedures.

Wanneer de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, een arrest of beschikking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigt, wordt het dossier toegewezen aan een anders samengestelde kamer van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, die het dossier opnieuw behandelt en beoordeelt, rekening houdend met de overwegingen van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, als cassatierechter.

Op 31 augustus 2023 zijn in totaal tegen alle uitspraken van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, ook van alle vorige werkjaren, 690 cassatieberoepen aangetekend bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak.

Tegenover de 11.844 dossiers die de Raad voor Vergunningsbetwistingen tot en met 31 augustus 2023 heeft afgesloten, blijft het cassatieberoep met andere woorden een rechtsmiddel dat slechts uitzonderlijk aangewend wordt.

Al de cassatieberoepen, met uitzondering van 4, heeft de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak toelaatbaar verklaard.

De Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, heeft tot en met 31 augustus 2023 in 562 dossiers een arrest geveld. In 84 van deze dossiers is het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigd.

Tijdens de periode 2011-2015 zijn 123 cassatiearresten uitgesproken, waarvan 29% leidde tot de vernietiging van de uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. In de recentere periode 2016-2020 zijn meer dan dubbel zoveel cassatiearresten uitgesproken (276), terwijl de cassatiegraad meer dan halveerde (13%).

Dit voorbije werkjaar daalde die cassatiegraad nog verder naar 15%.

1.6. Samenvatting

Bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen zijn tijdens het voorbije (veertiende) werkjaar 1.030 nieuwe dossiers ingediend. De instroom is opnieuw hoger dan de twee voorbije werkjaren.

In dezelfde periode heeft de Raad 1.133 dossiers afgesloten met een eindarrest. Daarnaast heeft de Raad 78 uitspraken in de schorsingsprocedure en 45 'uiterst dringende' uitspraken gedaan.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen slaagt er in om in een standaarddossier gemiddeld na 12 maanden uitspraak te doen over een beroep tot vernietiging van een beslissing over een omgevingsvergunning.

De doorlooptijd van de schorsingsprocedures is maximaal 4 maanden. Die van de uiterst dringende procedures is 10 dagen.

Op het einde van het werkjaar, op 31 augustus 2023, waren er bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen in totaal nog 865 hangende dossiers.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft intussen zo goed als alle oudste, tijdens de elf eerste werkjaren ingediende dossiers afgesloten.

Bovendien blijft de Raad voor Vergunningsbetwistingen de klemtoon leggen op de toepassing van het 'first in, first out'-principe voor de behandeling van de dossiers.

Dat leidt ertoe dat de laatste tijdens het werkjaar 2021-2022 (dus tussen 1 september 2021 en 31 augustus 2022) ingediende dossiers in beginsel tijdens het najaar van 2023 opgeroepen worden om te behandelen tijdens een openbare zitting, waarna een uitspraak volgt binnen de decretaal voorziene ordetermin van 60 dagen.

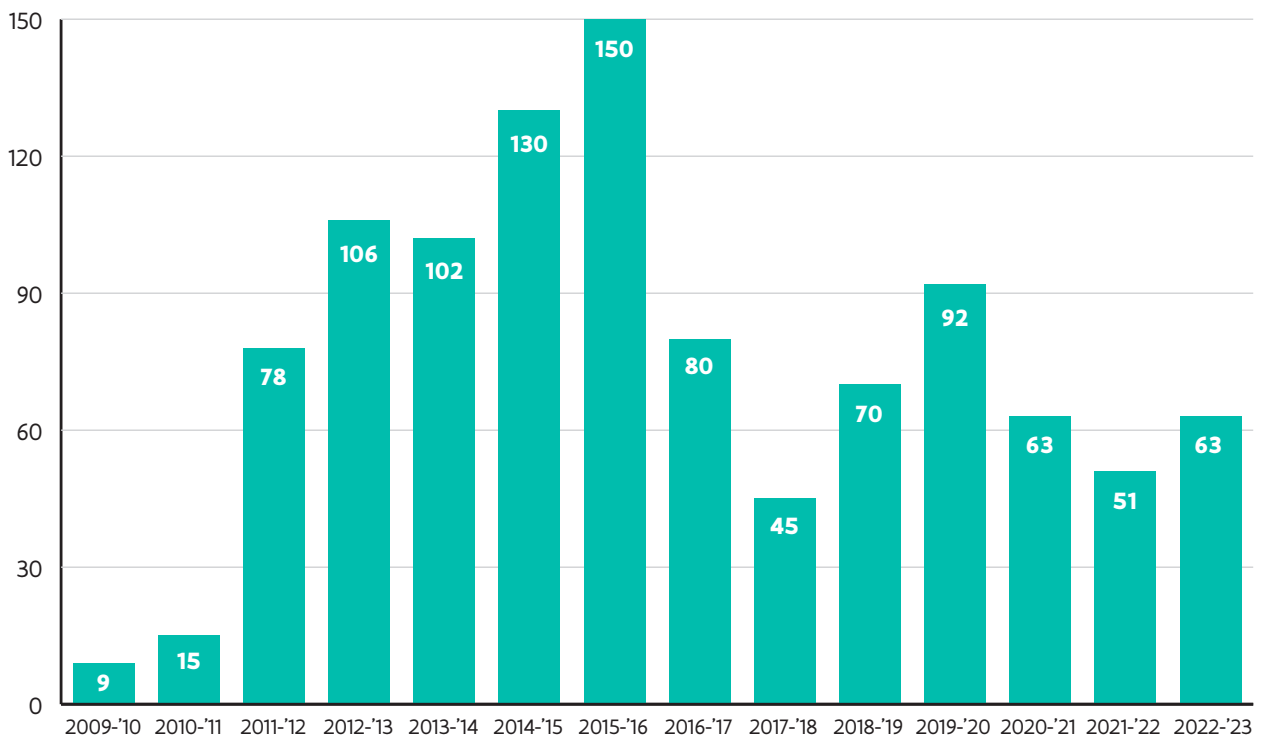
2. Het Handhavingscollege

2.1. Instroom

2.1.1. Verzoekschriften

Tijdens het werkjaar 2022-2023, meer bepaald van 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023, werden opnieuw 63 verzoekschriften bij het Handhavingscollege ingediend.

De instroom is dus tijdens het voorbije werkjaar weer lichtjes gestegen.

De instroom blijft evenwel gelinkt aan het volume van de uitstroom bij de gewestelijke entiteit, de afdeling Handhaving van het departement Omgeving, bevoegd voor bestuurlijke handhaving.

2.1.2. Voorwerp van het beroep

In 47 van de 63 ingediende beroepen is een geldboete opgelegd wegens het plegen van (milieu)misdrijven. In 5 beroepen is een geldboete opgelegd wegens het plegen van een milieu-inbreuk. In 11 dossiers ontbreken de determinerende gegevens.

Het aandeel van beroepen tegen geldboeten, opgelegd wegens het plegen van een milieu-inbreuk, is doorheen de jaren beperkt gebleven.

In 1 dossier is beroep ingesteld tegen een geldboete samen met een voordeelontneming.

Ten slotte is het interessant om een overzicht te geven van de bestreden beslissingen, naargelang het type of de aard ervan, waartegen in het werkjaar 2022-2023 beroep is aangetekend:

- 34 beroepen betreffen nog de milieuhandhaving voorafgaand de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning,
- 11 beroepen gaan over de handhaving van een omgevingsvergunning met enkel een component 'milieuvergunning',
- 4 beroepen betreffen de handhaving van omgevingsvergunningen met enkel een component 'ruimtelijke ordening',
- 1 beroep betreft de handhaving van een 'gemengde' omgevingsvergunning, met beide componenten (milieuvergunning en ruimtelijke ordening)
- In 13 dossiers ontbreken daartoe de gegevens.

2.2. Uitstroom

2.2.1. Uitspraken

2.2.1.1. Algemeen overzicht

Tijdens het werkjaar 2022-2023 heeft het Handhavingscollege 62 uitspraken gedaan, waaronder:

- 9 beschikkingen over een verzoekschrift dat niet, onvolledig of laattijdig werd geregulariseerd (B NR), waardoor het werd geacht niet te zijn ingediend;
- 11 arresten in het kader van de vereenvoudigde procedure (A VP); en
- 42 arresten ten gronde (A).

TABEL. AANTAL UITSPRAKEN NAAR AARD

	B NR	A VP	A	TOTAAL
• 2022-2023	9	11	42	62
• 2021-2022	7	9	36	52
• 2020-2021	4	23	70	97
• 2019-2020	8	6	49	63
• 2018-2019	11	10	46	67
• 2017-2018	5	3	93	101

Niet elke uitspraak is een einduitspraak waarmee het Handhavingscollege het dossier volledig beëindigt.

Met 61 uitspraken heeft het Handhavingscollege tijdens het werkjaar 2022-2023 een dossier volledig afgesloten.

De effectieve uitstroom van dossiers tijdens het voorbije werkjaar ligt iets hoger dan de uitstroom tijdens het werkjaar 2021-2022. De werkvoorraad aan hangende dossiers van het Handhavingscollege blijft normaal.

TABEL. AANTAL EINDUITSPRAKEN NAAR AARD

	B NR	A VP	A	TOTAAL
• Einduitspraak	9	11	42	61
• Geen einduitspraak	0	0	1	1

De bestuursrechters bij het Handhavingscollege behandelen niet alleen de handhavingsdossiers. Ze zijn daarnaast ook tijdelijk ter beschikking gesteld van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

2.2.1.2. Uitspraken in de procedure ten gronde

Tijdens het werkjaar 2022-2023 heeft het Handhavingscollege in totaal 42 (eind)arresten ten gronde uitgesproken. Dit is met inbegrip van de arresten in de procedure van de korte debatten,

In 35 dossiers heeft het Handhavingscollege het beroep ontvankelijk verklaard en de ingeroepen middelen ten gronde beoordeeld.

In 6 van deze 35 dossiers heeft het College de bestreden beslissing (ambtshalve) vernietigd en in 1 ander dossier heeft het College na vernietiging het arrest in de plaats gesteld van de nieuw te nemen beslissing en de geldboete verminderd.

Procentueel heeft het College aldus in 20% van de 35 dossiers het beroep gegrond verklaard, wat 10 procentpunten lager ligt ten opzichte van het gemiddelde van 30% tijdens de voorafgaande 7 werkjaren.

In 28 dossiers heeft het Handhavingscollege het beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard of het beroep verworpen.

In 5 dossiers heeft het Handhavingscollege het beroep onontvankelijk verklaard, terwijl het in 1 ander dossier de afstand van geding vastgesteld heeft.

2.2.2. Doorloop- en behandelingstermijnen

Uit het overzicht van de hangende dossiers hieronder en de evolutie ervan over de werkjaren heen blijkt dat de overgrote meerderheid van de dossiers die ingediend worden tijdens een bepaald (werk)jaar, ook tijdens datzelfde (werk)jaar afgesloten worden met een einduitspraak.

2.3. De hangende dossiers

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal op 31 augustus 2023 nog bij het Handhavingscollege hangende dossiers, onderverdeeld per werkjaar dat ze ingediend zijn.

TABEL. AANTAL HANGENDE DOSSIERS / WERKJAAR (STAND VAN ZAKEN OP 31/08/2023)

	INGEDIEND	AFGESLOTEN	HANGENDE
• 2022-2023	63	25	38
• 2021-2022	51	50	1
• 2020-2021	63	63	0
• 2019-2020	92	92	0
• 2018-2019	70	70	0
• 2017-2018	45	45	0
• 2016-2017	80	80	0
• 2015-2016	150	150	0
• 2014-2015	130	130	0
• 2013-2014	102	102	0
• 2012-2013	103	103	0
• 2011-2012	78	78	0
• 2010-2011	15	15	0
• 2009-2010	9	9	0
• Totaal	1.051	1.012	39

Op 31 augustus 2023 zijn bijgevolg 39 van de in totaal, sinds de start, 1.051 bij het Handhavingscollege ingediende dossiers nog 'hangende'.

Al deze beroepen zijn omwille van de decretale proceduretermijnen nog in één of andere fase van de administratieve procedure terug te vinden.

2.4. Nieuwe rechtstechnieken – de bestuurlijke lus

Krachtens het DBRC-decreet kan de bestuurlijke lus als instrument ook voor het Handhavingscollege gebruikt worden.

Tot op heden is dit 1 keer gebeurd. Met een arrest van 5 maart 2019 met arrestnummer HHC-M-1819-0032 heeft het Handhavingscollege de oorspronkelijke beslissing van de gewestelijke entiteit vernietigd en de vordering tegen de herstelbeslissing, na een bestuurlijke lus, verworpen.

2.5. Cassatieberoepen

Ook de uitspraken van het Handhavingscollege zijn vatbaar voor een cassatieberoep bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak.

Op 31 augustus 2023 zijn in totaal tegen alle uitspraken van het Handhavingscollege, ook van alle vorige werkjaren, 27 cassatieberoepen aangetekend bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak.

Al de cassatieberoepen, met uitzondering van 1, heeft de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak toelaatbaar verklaard.

De Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, heeft tot en met 31 augustus 2023 in 18 dossiers een arrest geveld. In 4 van deze dossiers is het arrest van het Handhavingscollege vernietigd.

3. De Raad voor Verkiezingsbetwistingen

Tijdens het werkjaar 2022-2023 is bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen slechts 1 verzoekschrift ingediend.

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen heeft vervolgens één arrest ten gronde uitgesproken. Het bezwaar was gericht tegen drie beslissingen van de gemeenteraad. Het bezwaar werd tegen elk van deze beslissingen als onontvankelijk en ongegrond verworpen.

DEEL 3. BELANGWEKKENDE RECHTSPRAAK

1. Rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen

1.1. Ontvankelijkheid verzoekschrift

1.1.1. Bevoegdheid en voorwerp vordering

Artikel 105 OVD – Voorwerp vordering – Stedenbouwkundig attest – RvVb niet bevoegd

In de mate dat de verzoekende partij vraagt om het stedenbouwkundig attest “ongeldig te verklaren”, stelt de Raad vast dat dit geen beslissing is die aan de rechtsmacht van de Raad werd toegewezen. De beslissing over een in laatste aanleg genomen omgevingsvergunning waarvan sprake in artikel 105 Omgevingsvergunningsdecreet, betreft immers de beslissing van de vergunningverlenende overheid houdende toelating voor een vergunningsplichtig project (artikel 2, 17° Omgevingsvergunningsdecreet). Met een stedenbouwkundig attest wordt een dergelijke toelating evenwel niet verleend.¹¹

Artikel 105 OVD – Voorwerp vordering – Afkeuring project-MER – RvVb bevoegd

Noch uit de relevante bepalingen van hoofdstuk III van titel IV ‘Milieueffect- en veiligheidsrapportage’ van het DABM noch uit artikel 52 Omgevingsvergunningsdecreet vloeit voort dat het mogelijk is om een administratief beroep in te dienen tegen de beslissing van het team Mer over de afkeuring van een project-MER.

De beslissing van het team Mer over de afkeuring van een project-MER, die van rechtswege de stopzetting van de omgevingsvergunningsprocedure tot gevolg heeft, is dan ook een uitdrukkelijke, in laatste administratieve aanleg genomen, beslissing betreffende een omgevingsvergunningsaanvraag zoals bepaald in artikel 105, §1 Omgevingsvergunningsdecreet.¹²

1.1.2. Tijdigheid

Artikel 105, §3, 1° OVD – Berekening beroepstermijn – Geen verplichting tot betekening bestreden beslissing – Aanplakking doet beroepstermijn ingaan

Waar artikel 105, §3, 1° Omgevingsvergunningsdecreet de betekening van de beslissing als uitgangspunt voor de vervaltermijn neemt, wordt daarmee wel degelijk een verplicht gestelde betekening bedoeld. (...)

Overeenkomstig artikel 62 Omgevingsvergunningsbesluit moest de bestreden beslissing niet aan de verzoekende partijen worden betekend. De vervaltermijn van 45 dagen waarbinnen de verzoekende partijen een vordering tot vernietiging bij de Raad konden instellen, ging dan ook in op de dag na de startdatum van de aanplakking. Het gegeven dat de registratie van de bestreden beslissing via het omgevingsloket op 8 oktober 2021 toch aan de verzoekende partijen ter kennis is gebracht doet hieraan geen afbreuk en heeft geen weerslag op de startdatum van de beroepstermijn ten gevolge van de aanplakking, nog daargelaten de vraag naar de rechtsgeldigheid van deze kennisgeving als betekening.¹³

11 RvVb 29 september 2022, nr. RvVb-A-2223-0069 (rolnr. 2122-RvVb-0149-A). Zie ook: RvVb 27 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0169 (rolnr. 2122-RvVb-0133-A); RvVb 15 december 2022, nr. RvVb-A-2223-0347 (rolnr. 2021-RvVb-0631-A); RvVb 23 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0692 (rolnr. 2021-RvVb-0488-A); RvVb 27 april 2023, nr. RvVb-A-2223-0804 (rolnr. 2122-RvVb-0452-A); RvVb 4 mei 2023, nr. RvVb-A-2122-0830 (rolnr. 2021-RvVb-0634-A).

12 RvVb 10 augustus 2023, nr. RvVb-A-2223-1151 (rolnr. 2122-RvVb-0983-A). Zie ook: RvVb 9 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0631 (rolnr. 2122-RvVb-0645-A).

13 RvVb 3 november 2022, nr. RvVb-A-2223-0201 (rolnr. 2122-RvVb-0171-A). Zie ook: RvVb 22 december 2022, nr. RvVb-A-2223-0352 (rolnr. 2122-RvVb-0320-A); RvVb 11 mei 2023, nr. RvVb-A-2223-0855 (rolnr. 2122-RvVb-0591-A).

Artikel 105, §3, 1° OVD – Berekening beroepstermijn – Digitale betekening niet conform Bestuursdecreet

De e-mail van 19 oktober 2021, verstuurd vanuit het omgevingsloket, voldoet niet aan de vereisten zoals bepaald in artikel II.21, eerste lid Bestuursdecreet. De e-mail van 19 oktober 2021 vermeldt immers niet dat er beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant, noch de beroepstermijn of de beroepsinstantie. Een e-mail kwalificeert nochtans als een bericht in de zin van artikel II.19 Bestuursdecreet.

Om die redenen startte de termijn om een beroep in te stellen bij de Raad tegen de bestreden beslissing slechts vier maanden na de kennisgeving van die beslissing, ofwel op 19 februari 2022.¹⁴

Artikel 4.8.11, §2, 2° VCRO – Berekening beroepstermijn bij registratiebeslissingen – Opname in vergunningenregister – Prejudiciële vraag gesteld aan GwH

[D]e vraag rijst of artikel 4.8.11, §2, 2°, b) VCRO het recht op toegang tot de rechter, zoals beschermd door artikel 13 Grondwet en artikel 9 Verdrag van Aarhus, niet op een onevenredige wijze beperkt dan wel op discriminerende wijze afbreuk doet aan dit recht voor derde-belanghebbenden die willen opkomen tegen een opname van een constructie als vergund geacht in het vergunningenregister. Zoals reeds aangegeven, vloeit uit deze decretale bepaling immers voort dat de beroepstermijn voor derde-belanghebbenden ingaat vanaf de opname van de constructie in het vergunningenregister zonder dat er in enige vorm van bekendmaking wordt voorzien, waardoor de termijn om beroep in te stellen bij de Raad minstens gedeeltelijk verlopen zal zijn op het ogenblik dat derde-belanghebbenden effectief kennis krijgen van een beslissing tot opname in het vergunningenregister, zelfs wanneer zij diligent en alert zijn ten aanzien van registratiebeslissingen waarvan zij rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kunnen ondervinden. Het is immers onmogelijk om te kunnen voorspellen welke constructies de gemeentelijke overheid overeenkomstig artikel 5.1.3 VCRO als vergund geacht in het vergunningenregister zal opnemen.¹⁵

1.1.3. Handtekening

Artikel 8/1, §5 Procedurebesluit en artikel 17, §2 Procedurebesluit – Gebrek aan gekwalificeerde elektronische handtekening – Geen belangenschade – Identificatie blijkt o.a. uit gebruik e-ID

Er moet vastgesteld worden dat de ingescande handtekening zoals neergelegd op 5 december 2022 geen gekwalificeerde elektronische handtekening uitmaakt zoals bedoeld in artikel 8/1, § 5 Procedurebesluit.

(...)

De verwerende partij voert in dat verband niet aan dat haar belangen werden geschaad. Ze heeft zich ten volle kunnen verdedigen, ook over de grond van de zaak. Evenmin wordt de identificatie van de verzoevende partij betwist of het verzoekschrift van valsheid beticht.

¹⁴ RvVb 12 januari 2023, nr. RvVb-A-2223-0427 (rolnr. 2122-RvVb-0299-A). Zie ook: RvVb 19 januari 2023, nr. RvVb-A-2223-0437 (rolnr. 2021-RvVb-0699-A); RvVb 16 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0653 (rolnr. 2122-RvVb-0571-A); RvVb 8 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-0955 (rolnr. 2021-RvVb-0958-A); RvVb 27 juli 2023, nr. RvVb-A-2223-111 (rolnr. 2223-RvVb-0081-A); RvVb 3 augustus 2023, nr. RvVb-A-2223-1141 (rolnr. 2122-RvVb-1009-A).

¹⁵ RvVb 12 januari 2023, nr. RvVb-A-2223-0428 (rolnr. 2122-RvVb-0357-A). Het GwH heeft de vraag ondertussen beantwoord met het arrest GwH 19 oktober 2023, nr. 140/2023. Het Hof stelt een schending vast van de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet en artikel 6 EVRM.

Ten overvloede stelt de Raad op basis van de ‘Loketcases’ (5774 en 6154), die vasthangen aan de neerlegging van het oorspronkelijk en het geregulariseerde verzoekschrift, vast dat het authenticatieproces van de neerlegging waarbij men zich moet identificeren met een e-ID, is doorlopen door de verzoekende partij zelf (artikel 8, §1, vierde lid Procedurebesluit).¹⁶

1.1.4. Belang bij de vordering

Artikel 105, §2, eerste lid, 2° OVD – Belang en hoedanigheid betrokken publiek – Aanvechten weigeringsbeslissing

Een provincie kan op grond van artikel 105, §2, 1° Omgevingsvergunningsdecreet beroep instellen bij de Raad wanneer het risico bestaat dat de bestreden weigeringsbeslissing, rechtstreeks of onrechtstreeks, het beleid van de provincie doorkruist. Het komt in dit geval aan de provincie toe om dit aannemelijk te maken.

(...)

In haar verzoekschrift benadrukt ze weliswaar haar beleidsopdrachten, maar laat ze na concreet aannemelijk te maken dat deze beleidsopdrachten doorkruist worden ten gevolge van de bestreden weigeringsbeslissing.

Het feit dat de beslissing van de tweede verzoekende partij werd hervormd, duidt het belang van de eerste verzoekende partij op zich niet afdoende. Het loutere feit dat een door het bestuursorgaan van de eerste verzoekende partij verleende vergunning geen stand heeft gehouden, voldoet daarbij niet als afdoende concretisering.

De eerste verzoekende partij overtuigt dus niet wanneer ze meent dat de bestreden beslissing motieven bevat die een impact kunnen hebben op haar mogelijkheden om aanvragen tot omgevingsvergunningen te behandelen.¹⁷

Artikel 105, §2, eerste lid, 2° OVD – Belang betrokken publiek – Tijdelijke inrichting

Een verzoekende partij moet doorheen de gehele procedure, en dus niet enkel bij het inleiden van de vordering, blijven getuigen van een voortdurend, ononderbroken en actueel belang. Het eventueel gegrond bevinden van de gevorderde vernietiging moet de verzoekende partij nog een voordeel kunnen opleveren.

De geldigheid van de aktenaam in de bestreden beslissing is beperkt in de tijd. Het actueel belang moet dan ook bedachtzaam en met de nodige soepelheid worden beoordeeld om te vermijden dat een verzoekende partij het recht op toegang tot de rechter op een buitensporig restrictieve wijze wordt ontzegd.

De verzoekende partijen betwisten in dit geval evenwel niet dat de bemalingswerken inmiddels zijn stopgezet en dat de inrichting voor de droogzuiging van het aanvraagperceel is verwijderd, en ze lichten niet toe wat hun belang dan nog kan zijn bij de gevraagde vernietiging.¹⁸

¹⁶ RvVb 6 april 2023, nr. RvVb-A-2223-0758 (rolnr. 2223-RvVb-0139-A).

¹⁷ RvVb 25 mei 2023, nr. RvVb-A-2223-0892 (rolnr. 2122-RvVb-0584-A). Zie ook: RvVb 25 mei 2023, nr. RvVb-A-2223-0904 (rolnr. 2122-RvVb-0597-A); RvVb 29 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-1034 (rolnr. 2122-RvVb-0381-A).

¹⁸ RvVb 2 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0595 (rolnr. 2122-RvVb-0630-A). Zie ook: RvVb 6 juli 2023, nr. RvVb-A-2223-1059 (rolnr. 2122-RvVb-0980-A)

1.1.5. Ontvankelijkheid middelen

Artikel 15 DBRC-decreet en artikel 66, §3 OVD – Stilzwijgende beslissing – Kritiek op beslissing eerste aanleg vereist

[Uit artikel 66, §3, tweede lid OVD] volgt dat de verzoekende partij die geconfronteerd wordt met een stilzwijgende beslissing in de zin van artikel 66, §3, tweede lid OVD, niet alleen haar vernietigingsberoep formeel moet richten tegen die stilzwijgende vergunningsbeslissing in laatste aanleg. Om het rechterlijk beroep ontvankelijk aan te vatten, moet ze een middel uitzetten tegen de motieven van de uitdrukkelijke beslissing in eerste administratieve aanleg, beslissing

(...)

Redelijkerwijs kan niet worden betwist dat het vernietigingsberoep via de gevoegde overtuigingsstukken bij het verzoekschrift kritiek bevat die gericht is tegen beide vergunningsbeslissingen. In dit geval bevat het bijgevoegde administratief beroepschrift van de verzoekende partij, samen met het ontwikkelde enig middel in het verzoekschrift en de uiteenzetting in de wederantwoordnota, een afdoende toelichting van het middel dat is gericht tegen de motieven van de uitdrukkelijke beslissing in eerste administratieve aanleg.¹⁹

1.2. Draagwijdte arresten

Artikel 36 DBRC-decreet – Vernietiging OV hoogspanningslijn – In stand houden rechtsgevolgen

De eerste tussenkomende partij toont in haar uiteenzetting voldoende aan dat indien de werken niet verder kunnen worden uitgevoerd, ook de geplande ingebruikname en haar verdere planning voor de energietransitie in België in het gedrang komt.

(...)

Op het verzoek van de eerste tussenkomende partij om artikel 36 DBRC-decreet toe te passen en de rechtsgevolgen van de vernietigde beslissing voorlopig in stand te houden, kan dus worden ingegaan²⁰

Artikel 37 DBRC-decreet – Indeplaatsstelling

Zoals volgt uit de gegrondverklaring van het tweede onderdeel van het eerste middel, heeft de aanvraag ten onrechte de vereenvoudigde in plaats van de gewone vergunningsprocedure doorlopen. Die onregelmatigheid kan niet worden hersteld. De ongeldigheid van de gevolgde procedure laat de verwerende partij geen andere mogelijkheid dan de vergunning te weigeren. Haar bevoegdheid is gebonden.

¹⁹ RvVb 6 april 2023, nr. RvVb-A-2223-0743 (rolnr. 2122-RvVb-0703-A). Zie ook: RvS 5 mei 2022, nr. 253.650; RvVb 6 april 2023, nr. RvVb-A-2223-0750 (rolnr. 2021-RvVb-0081-A); RvVb 20 april 2023, nr. RvVb-A-2223-0776 (rolnr. 2122-RvVb-0683-A); RvVb 25 mei 2023, nr. RvVb-A-2223-0890 (rolnr. 2122-RvVb-0860-A); RvVb 22 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-1014 (rolnr. 2122-RvVb-0985-SA).

²⁰ RvVb 15 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-0997 (rolnr. 2122-RvVb-0767-A). Zie ook: RvVb 31 augustus 2023, nr. RvVb-A-2223-1202 (rolnr. 1920-RvVb-0546-A).

Er bestaat grond om het vernietigingsarrest in de plaats te stellen van de uitspraak van de verwerende partij over het bestuurlijk beroep van de verzoekende partijen tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de stad Geel van 21 december 2020.²¹

1.3. Administratieve procedure

1.3.1. Ontvankelijkheid aanvraagdossier

Artikel 15/1 OVD – Bevoegde overheid – CBS is niet bevoegd voor een m.e.r.-screeningsplichtig project wanneer ze zelf de vergunning aanvraagt – *No conflict of interest*

Screeningsplichtige projecten ressorteren bij een lezing van artikel 15/1, lid 1 OVD in overeenstemming met artikel 9bis project-MER-richtlijn dus ook onder het toepassingsgebied hiervan en dienen in beginsel in eerste bestuurlijke aanleg te worden ingediend bij en onderzocht door de deputatie als het college van burgemeester en schepenen initiatiefnemer en aanvrager is van het project.²²

Artikel 19, tweede lid en 21, eerste lid OVD – Onontvankelijkheid aanvraagdossier – Bevoegde overheid moet aangeven welke gegevens ontbreken – Motiveringsplicht

Zelfs wanneer de aanvrager de mogelijkheid niet wordt geboden om de aanvraag aan te vullen, mag van een redelijk en zorgvuldig handelende overheid worden verwacht dat zij aanduidt welke documenten of gegevens ontbreken zodat de aanvrager weet waarom de aanvraag onvolledig is en hiermee rekening kan houden bij het indienen van een nieuwe aanvraag.²³

1.3.2. Beslissingstermijn ontvankelijkheid en volledigheid

Artikel 19 en 21 OVD – Regularisatiemogelijkheid aanvraagdossier – Regularisatietermijn is vervaltermijn

De bepalingen kunnen niet anders uitgelegd worden dan dat het niet bijbrengen van de opgevraagde stukken binnen de termijn die door de bevoegde overheid wordt bepaald bij de beveiligde zending, de termijn van dertig dagen doet starten zoals bepaald in artikel 21 van het Omgevingsvergunningsdecreet. Het niet bijbrengen van de opgevraagde documenten kan dus alleszins niet tot gevolg hebben dat de bevoegde overheid de termijn om uitspraak te doen over de ontvankelijkheid onbepaald kan uitstellen.²⁴

21 RvVb 8 september 2022, nr. RvVb-A-2223-0032 (rolnr. 2021-RvVb-0909-A). Zie ook: RvVb 8 september 2022, nr. RvVb-A-2223-0024 (rolnr. 1920-RvVb-0049-SA); RvVb 15 september 2022, nr. RvVb-A-2223-0047 (rolnr. 2021-RvVb-0757-A); RvVb 13 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0127 (rolnr. 2122-RvVb-0613-A); RvVb 27 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0160 (rolnr. 2122-RvVb-0039-SA); RvVb 27 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0178 (rolnr. 2021-RvVb-0630-A); RvVb 10 november 2023, nr. RvVb-A-2223-0235 (rolnr. 2122-RvVb-0197-A); RvVb 8 december 2022, nr. RvVb-A-2223-0315 (rolnr. 2122-RvVb-0284-A); RvVb 19 januari 2023, nr. RvVb-2223-0448 (rolnr. 2122-RvVb-0468-A); RvVb 19 januari 2023, nr. RvVb-A-2223-0458 (rolnr. 2122-RvVb-0492-A); RvVb 23 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0682 (rolnr. 2122-RvVb-0552-A); RvVb 27 april 2023, nr. RvVb-A-2223-0804 (rolnr. 2122-RvVb-0452-A).

22 RvVb 6 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0108 (rolnr. 2021-RvVb-0713-A). Zie ook: RvVb 29 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-1037 (rolnr. 2122-RvVb-0786-A); RvVb 29 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-1038 (rolnr. 2223-RvVb-0204-A) en RvVb 10 augustus 2023, nr. RvVb-A-2223-1158 (rolnr. 2122-RvVb-0916-A).

23 RvVb 29 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-1021 (rolnr. 2223-RvVb-0425-A).

24 RvVb 26 januari 2023, nr. RvVb-A-2223-0469 (rolnr. 2122-RvVb-0424-A).

Artikel 32, §3 OVD – Beslissingstermijn is vervaltermijn – Overschrijding ervan start de beslissingstermijn ten gronde – Latere en laattijdige ontvankelijkheidsbeslissing doet geen nieuwe beslissingstermijn starten

Artikel 32, §3 van het Omgevingsvergunningsdecreet moet dus in die zin worden gelezen dat, bij ontstentenis van een voordien genomen, tijdige beslissing over de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag, de beslissingstermijn van de bevoegde overheid een aanvang neemt op de dertigste dag na de datum waarop de aanvraag ingediend is dan wel na de ontvangst van de ontbrekende gegevens of documenten. Wordt nadien de aanvraag alsnog ontvankelijk en volledig verklaard, dan is dat geen startpunt van een nieuwe termijn en blijft de al aangevangen beslissingstermijn lopen.²⁵

1.3.3. Termijnverlenging

Artikel 66, §2 OVD – Termijnverlenging van rechtswege is slechts eenmalig mogelijk

Artikel 66, §2 OVD is evenwel duidelijk: een wijzigingsverzoek kan slechts leiden tot een eenmalige verlenging van de beslissingstermijn. Dit wordt ook bevestigd door het ontwerp van Omgevingsvergunningsdecreet, waarin duidelijk wordt gemaakt dat één van de krachtlijnen het streven naar een geïntegreerde vergunningverlening betreft, waarvan tijdswinst één van de doelstellingen is.²⁶

Artikel 66, §2 en §2/1 OVD – Gecumuleerde termijnverlenging mag niet dezelfde feitelijke grondslag hebben

Daaruit volgt, zoals ook duidelijk aangegeven in de Memorie van Toelichting (zie vorige randnummers), ook dat een termijnverlenging op grond van artikel 66, §2/1 Omgevingsvergunningsdecreet (dit wil zeggen op verzoek van de aanvrager) noodzakelijk slaat op andere mogelijke redenen tot uitstel dan de drie limitatief opgesomde gevallen waarvan sprake in artikel 66, §2 Omgevingsvergunningsdecreet. Eenzelfde feitelijke omstandigheid mag dus niet 'dubbel' gekwalificeerd worden en mag geen aanleiding zijn of geven tot een dubbele termijnverlenging.²⁷

1.4. Beoordelingsgronden

1.4.1. Decretale beoordelingselementen

Artikel 4.3.5 VCRO – Voldoende uitgerust weg langs beide zijden van project wanneer toegang en uitgang langs verschillende ingangen gebeurt

Artikel 4.3.5 VCRO bepaalt dan ook dat een omgevingsvergunning voor het bouwen van een gebouw met als hoofdfunctie wonen slechts kan worden verleend "op een stuk grond", gelegen aan een voldoende uitgeruste weg, die op het ogenblik van de aanvraag reeds bestaat. Aangezien in dit project uitdrukkelijk wordt bepaald dat de toegang via de (...) en de doodlopende weg, behorend tot het privaat domein van de gemeente, moet gebeuren en de uitgang via de (...), moet het "stuk grond" van het project langs beide zijden gelegen zijn aan een voldoende uitgeruste weg.²⁸

25 RvVb 16 februari 2023, nr. RvVb-A-2223-0559 (rolnr. 2122-RvVb-0019-A).

26 RvVb 6 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0103 (rolnr. 2021-RvVb-0881-A). Zie ook: RvVb 12 januari 2023, nr. RvVb-A-2223-0405 (rolnr. 2122-RvVb-0241-A).

27 RvVb 13 juli 2023, nr. RvVb-A-2223-1072 (rolnr. 2122-RvVb-0643-A).

28 RvVb 10 november 2022, nr. RvVb-A-2223-0237 (rolnr. 2122-RvVb-0309-A).

1.4.2. Stedenbouwkundige voorschriften

Artikel 17.6.2 Inrichtingsbesluit – Gecontroleerd overstromingsgebied is een gemeenschapsvoorziening

Het valt bezwaarlijk te ontkennen dat de aanleg van een gecontroleerd overstromingsgebied, ter bescherming van de stad Lier, een voorziening is die ten dienste staat van de gemeenschap en het algemeen belang behartigt en verbetert. Dat een gecontroleerd overstromingsgebied niet met naam en toenaam staat vermeld in het Inrichtingsbesluit of de niet limitatieve toelichting in de omzendbrief, doet daaraan geen afbreuk. Het was net de keuze om dit bestemmingsvoorschrift niet nader te bepalen, gelet op de “zeer uiteenlopende aard” van de gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen.²⁹

Artikel 12 en 15 Stedenbouwwet – Maatregelen van aanleg kunnen niet afhankelijk worden gemaakt van BPA

Noch artikelen 12 en 15 Stedenbouwwet, noch enige andere wettelijke bepaling voorziet de mogelijkheid om de uitwerking van de in een ruimtelijk bestemmingsplan vastgestelde maatregelen van aanleg afhankelijk te maken van het aannemen en goedkeuren van een bijzonder plan van aanleg.

Een dergelijk bestemmingsvoorschrift is onverenigbaar met de bedoeling van de decreetgever om met een plan van aanleg rechtszekerheid te verschaffen over de rechtstoestand van de gronden. Stedenbouwkundige voorschriften die de uitvoerbaarheid van een ruimtelijk bestemmingsplan afhankelijk maken aan de voorafgaande opmaak van een BPA zijn in strijd met het beginsel dat een in het gewestplan of algemeen plan van aanleg vastgestelde bestemming uit zichzelf rechtsgevolgen moet hebben. Derhalve is het bedoelde aanvullend stedenbouwkundig voorschrift onwettig en dient het buiten toepassing te worden verklaard op grond van artikel 159 Grondwet.³⁰

Artikel 4.4.9/1 VCRO – Niet vereist dat aanvrager bij vraag tot afwijking alle voorschriften opsomt

Hoewel een louter ‘impliciet’ of ‘evident’ afwijkingsverzoek in toepassing van artikel 4.4.9/1 VCRO niet kan volstaan, verzoekt de aanvrager afdoende duidelijk om de toepassing van deze afwijkingsregeling. (...)

Artikel 4.4.9/1 VCRO vereist enkel dat de aanvrager uitdrukkelijk om de toepassing van deze bepaling verzoekt, maar niet dat vervolgens tot in detail wordt ingegaan op elk artikel van het BPA waarvan wordt afgeweken. De te enge zienswijze van de verzoekende partij dat elk artikel waarvan wordt afgeweken uitdrukkelijk moet worden opgesomd en gemotiveerd, wordt dan ook niet gevolgd.³¹

1.4.3. Natuurbehoud, natuurtoets en passende beoordeling

Artikel 16 Natuurdecreet – ‘Vermijdbare schade’ bij ontbossing

Het feit dat in sommige gevallen, bijvoorbeeld wanneer het project uitsluitend een ontbossing beoogt, kan worden aangenomen dat schade moeilijk kan vermeden worden door het opleggen van voorwaarden of aanpassing van het project zonder te leiden tot een ‘onwerkbaar’ project, houdt niet in dat elke ontbos-

29 RvVb 30 maart 2023, RvVb-A-2223-0710 (rolnr. 2122-RvVb-0592-A).

30 RvVb 16 februari 2023, nr. RvVb-A-2223-0541 (rolnr. 2122-RvVb-0415-A).

31 RvVb 16 februari 2023, nr. RvVb-A-2223-0562 (rolnr. 2122-RvVb-0536-A).

sing als een 'onvermijdbare' schade kwalificeert. Immers, dient een ontbossing in projecten met een zekere omvang waar een redelijke en eenvoudige aanpassing van het project kan leiden tot een kleinere (of geen) ontbossing, gekwalificeerd te worden als 'vermijdbare' schade. In dat geval vloeit de 'vermijdbare' schade niet exclusief voort uit de ontbossing maar uit het totaalproject als dusdanig.³²

Artikel 35, §2 Natuurdecreet – Direct werkende norm

Artikel 35, §2 Natuurdecreet is een wetkrachtige norm (vastgelegd in het Natuurdecreet) en volstaat als 'verbodsbepaling' op zichzelf om toepasbaar te zijn in een strikt afgebakend gebied namelijk 'erkende natuurreservaten' zonder dat precisering of vervollediging vereist is. Hetzelfde geldt voor de in die bepaling opgenomen en strikt afgebakende decretale ontheffingsmogelijkheden, zodat kan besloten worden dat artikel 35, §2 Natuurdecreet een direct werkende norm betreft.

De verwerende partij moet de aanvraag weigeren indien uit een verplicht advies hierover de strijdigheid met een direct werkende norm blijkt ofwel volgt uit de eigen vaststelling dat de strijdigheid 'manifest' blijkt uit het aanvraagdossier.³³

Artikel 36ter, §3 Natuurdecreet – Verwijzing naar Duitse drempelwaarde

Ter verantwoording van de "uiterst beperkte of zeer minimale en moeilijk meetbare bijdrage" verwijst de verwerende partij enkel naar de Duitse drempelwaarde van 0,3 kg/N/j/ha die door het Bundesverwaltungsgericht aanvaardbaar wordt geacht, een drempel waar de bijkomende stikstofdepositie onder blijft. Een dergelijke algemene verwijzing naar een (Duitse internrechtelijke) drempelwaarde die de rechterlijke toets van het Bundesverwaltungsgericht heeft doorstaan, kan niet beschouwd worden als een concreet objectief wetenschappelijk onderzoek naar de effecten op de betrokken speciale beschermingszone. Niet alleen roept de verwerende partij met een dergelijke motivering eigenhandig een drempelwaarde in het leven die vreemd is aan het in het Vlaamse Gewest bestaande juridische toetsingskader, ze maakt in de bestreden beslissing evenmin voldoende inzichtelijk op basis van welke zekere en objectieve wetenschappelijke vaststellingen die drempelwaarde elk risico op een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone zonder meer uitsluit.³⁴

Artikel 36ter, §3 en §4 Natuurdecreet – Geen milderende maatregelen in rekening brengen bij voortoets

In ieder geval blijkt de conclusie dat een passende beoordeling niet op een betekenisvolle aantasting zou wijzen en dus geen passende beoordeling nodig is, in meerdere of mindere mate gesteund te zijn op de milderende maatregel.

Het is evenwel niet mogelijk om in de fase van de zogenaamde 'voortoets' reeds milderende maatregelen in rekening te brengen, omdat dit er net op wijst dat er wellicht significante effecten kunnen optreden, zodat er eerst een passende beoordeling moet worden opgemaakt in het kader waarvan eventuele milderende maatregelen kunnen worden onderzocht.³⁵

32 RvVb 3 november 2022, nr. RvVb-A-2223-0201 (rolnr. 2122-RvVb-0171-SA). Zie ook: RvVb 10 november 2022, nr. RvVb-A-2223-0225 (rolnr. 2122-RvVb-0295-A).

33 RvVb 27 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0176 (rolnr. 2122-RvVb-0017-A).

34 RvVb 15 december 2022, nr. RvVb-A-2223-0346 (rolnr. 2021-RvVb-0623-SA). Zie ook: RvVb 20 juli 2023, nr. RvVb-A-2223-1097 (rolnr. 2122-RvVb-0906-A).

35 RvVb 16 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0661 (rolnr. 2122-RvVb-0606-A).

Artikel 26bis, §1 en 36ter, §4 Natuurdecreet – Geen blinde toepassing ministeriële instructie

De verzoekende partij stelt foutief dat de verwerende partij zich in haar beoordeling beperkt tot een “blinde toepassing” van de ministeriële instructie van 2 mei 2021.

De “natuurtoets” in de bestreden beslissing (geciteerd onder randnummer 4) bevat een onderbouwde motivering van de impact van de “ammoniakemissie” van de aanvraag (pluimveestal) op het nabije VEN-gebied “De Liereman-Korhaan”, dat overlapt met het nabije habitatrichtlijngebied “Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout” als speciale beschermingszone (SBZ), rekening houdende met zowel de aangereikte “impactscore” en “voortoets” (bijlagen bij de initiële aanvraag) als de “passende beoordeling/verscherpte natuurtoets” (bijlage 2 bij het administratief beroepschrift). De geciteerde beoordeling van de verwerende partij gaat dus uit van de eigenhandig gevoegde gegevens bij de aanvraag door de verzoekende partij. Tevens steunt de geciteerde beoordeling mede op de ongunstige adviezen van het ANB en de POVC.³⁶

Artikel 36ter Natuurdecreet – Passende beoordeling niet beperken tot onderzoek naar ‘meerimpact’ t.o.v. vroeger bestaande zaak

De aanvraag dient in de passende beoordeling in zijn totaliteit onderzocht te worden op eventuele betekenisvolle effecten op de natuurlijke kenmerken van het nabijgelegen SBZ-gebied en dit concreet aan de hand van de voor dat gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De passende beoordeling kan dus niet beperkt worden tot een onderzoek naar de loutere ‘meerimpact’ van de aanvraag in vergelijking met de vroeger bestaande horecazaak.³⁷

1.4.4. Milieueffectrapportage

Artikel 7, §2, tweede lid OVD en artikel 4.3.1, eerste lid DABM – Draagwijdte milieueffectrapportage – Rekening houden met totaalproject – Ook bronbemaling die deel uitmaakt van uitvoeringsfase

De milieueffectbeoordeling heeft tot doel de vergunningverlenende overheid toe te laten de weerslag van het gehele project op de mens en het leefmilieu na te gaan. Aan die doelstelling, die de eenheid van beoordeling beoogt, zou afbreuk worden gedaan indien voor een totaalproject de milieubeoordeling voor activiteiten in de uitvoeringsfase worden afgesplitst en later beoordeeld.

Het gevolg van het voorgaande is dat de beoordeling van de mogelijke effecten van de bronbemaling, die zal worden toegepast in de uitvoeringsfase van het betrokken project, deel moet uitmaken van de MER-toets. Artikel 7, §2, tweede lid Omgevingsvergunningsdecreet, laat niet toe om anders te oordelen.³⁸

Artikel 4.3.2 DABM – Bosbeheerplan vormt kader voor vergunningverlening van aangevraagd project

Er kan niet worden ontkend dat in het Bosbeheerplan ‘Park Wijnegemhof’ de aanleg van de parkeerzone op een gedetailleerde wijze wordt geregeld (precieze locatie, afmetingen, aantal parkeerplaatsen, wegenis, groenaanleg, ...). De zogenaamde ‘Maatregel 98’ omvat dus een pakket aan criteria en modaliteiten om een

36 RvVb 23 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0678 (rolnr. 2122-RvVb-0340-A). Zie over de mechanische toepassing van de ministeriële instructie ook RvVb 20 juli 2023, nr. RvVb-A-2223-1097 (rolnr. 2122-RvVb-0906-A).

37 RvVb 22 juni 2023, nr. RvVb-A-2223-1006 (rolnr. 2122-RvVb-1001-A).

38 RvVb 27 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0160 (rolnr. 2122-RvVb-0039-SA).

project van een parkeerzone (dat afwijkt van de BPA-voorschriften) aan te leggen. Deze kunnen dus weinig anders dan als van het BPA afwijkende voorschriften beschouwd worden. In elk geval vormt 'Maatregel 98' (zelfs volgens de bestreden beslissing zelf) het kader om het aangevraagde project te vergunnen. Het van het BPA afwijkend plan omvat voorschriften om een project (dat volgens de bestreden beslissing zelf behoort tot de projecten) van bijlage III van het project-MER-besluit te vergunnen. In dat geval moet op grond van de bepalingen van artikel 4.3.2 DABM nagegaan worden of er een plan-MER of een plan-MER-screening moet opgemaakt worden, dan wel of er een ontheffing van de MER-plicht kan gevraagd worden. Het wordt niet betwist dat het Bosbeheerplan 'Park Wijnegem' niet is voorafgegaan door een plan-MER, plan-MER-screening of ontheffing van de MER-plicht.³⁹

2. Rechtspraak van het Handhavingscollege

Artikel 6.2.7 VCRO – Stedenbouwkundig misdrijf toerekenbaar – Aannemer vs. architect – Goede trouw niet relevant

Elke schending van de gehandhaafde regelgeving die wetens en willens gebeurt is in beginsel strafbaar, zodat enkel (algemeen) opzet is vereist. De geldboete kan alleen worden opgelegd aan de 'overtreder', hetzij de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die het stedenbouwkundig misdrijf heeft uitgevoerd, er opdracht toe heeft gegeven of er zijn medewerking aan heeft verleend (artikel 6.2.7, §1, lid 1 VCRO en artikel 6.1.1, 6° VCRO), en kan worden opgelegd aan alle overtreders (artikel 6.2.13, §4 VCRO).

(...)

De gebeurlijke vaststelling dat verzoekende partij niet de intentie had om verbouwwerken uit te voeren zonder de daarvoor vereiste voorafgaande vergunning betekent niet dat ze daarbij niet wetens en willens handelde en ontslaat haar niet van haar strafrechtelijke verantwoordelijkheid. Haar bewering dat ze te goeder trouw handelde is niet dienstig omdat het stedenbouwkundig misdrijf, waarvoor haar een boete wordt opgelegd, enkel (algemeen) opzet vereist. Verzoekende partij toont niet aan dat er in haar hoofde sprake is van onoverwinnelijke (rechts)dwaling. Gelet op de professionaliteit die in hoofde van een geregistreerde aannemer mag worden verondersteld behoorde ze redelijkerwijze te weten dat de stedenbouwkundige handelingen die ze uitvoerde door hun aard en omvang vergunningsplichtig waren en diende ze zich bij gebeurlijke twijfel hierover minstens degelijk te informeren. Ze heeft klaarblijkelijk voorafgaandelijk aan de uitvoering van de ingrijpende verbouwwerken aan de architect en de bouwheer geen vragen gesteld over het vergunningsplichtig karakter hiervan en geen navraag gedaan naar het voorhanden zijn van een omgevingsvergunning voor deze werken. Haar bewering dat ze doorgaans slechts kleine aannemingswerken uitvoert en niet is vertrouwd met het werken met grote architectenkantoren doet geen afbreuk aan het door haar bevestigde feit dat ze 'als professioneel wordt geacht de vergunningen na te gaan'.⁴⁰

Artikel 16.4.25, eerste lid DABM – Toerekenbaarheid milieumisdrijf – Mestopslag niet conform – Professionele landbouwer – Gebrek aan voorzorg

Het milieumisdrijf naar aanleiding waarvan de boete wordt opgelegd vereist als moreel element enkel een gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, zodat opzet hierbij niet noodzakelijk is vereist (artikelen 16.6.1, §1, lid 1 en 16.6.2, §1, lid 2 DABM). De gewestelijke entiteit moet dus enkel aantonen dat de gedragingen in strijd met de gehandhaafde regelgeving door de overtreder zijn gepleegd door een gebrek aan voorzorg

39 RvVb 19 januari 2023, RvVb-A-2223-0439 (rolnr. 2122-RvVb-0389-A).

40 HHC 23 maart 2023, nr. HHC-M-2223-0037 (rolnr. 2122-HHC-0045-M).

of voorzichtigheid opdat deze strafbaar zou zijn. Er kan de overtreder in dat geval een geldboete worden opgelegd, tenzij hij aannemelijk maakt dat er sprake is van een schulduitsluitingsgrond zoals overmacht of onoverkomelijke (rechts)dwaling of van een rechtvaardigingsgrond zoals noodtoestand.

De loutere bewering van verzoekende partij dat ze te goeder trouw handelde doet geen afbreuk aan het bestaan van het milieumisdrijf waarvoor de boete wordt opgelegd en strijdt bovendien met de stukken van het administratief dossier. Daaruit blijkt dat de mestopslagplaats niet is aangelegd conform de vereisten van artikel 5.9.2.2 VLAREM II doordat ze niet mestdicht is en niet alle dunne mest en afvloeiwatervan worden opgevangen en verzameld in een gesloten opslagruimte. Verzoekende partij, die een professioneel landbouwer is, wist ongetwijfeld dat er minstens een risico bestond dat er via de niet mestdichte mestopslag en via de opvangput bij de straat meststoffen konden terechtkomen op de bodem en in het grond- en oppervlaktewater.⁴¹

Artikel 16.4.27 DABM – Geldboete voor verschillende milieumisdrijven – Bewijslast – Niet alle misdrijven blijken uit proces-verbaal

Uit de stukken van het administratief dossier blijkt dat niet alle milieumisdrijven die door de gewestelijke entiteit in de bestreden beslissing aan verzoekende partij worden toegerekend, en waarvoor haar een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd, zijn vastgesteld in het PV, zodat er hiervoor geen boete kon worden opgelegd.

(...)

In navolging en op basis van het PV wordt een bestuurlijke boeteprocedure opgestart, waarbij verzoekende partij voor alle milieumisdrijven samen één alternatieve bestuurlijke geldboete krijgt opgelegd. Hoewel dit PV zoals gesteld geen (met foto's ondersteunde) vaststellingen bevat met betrekking tot de gebrekkige opvang van de sleufsilosappen (...), worden ook deze feiten door de gewestelijke entiteit meegenomen in haar beoordeling van 'de toekenbaarheid aan de overtreder' en 'de hoogte van de geldboete'.⁴²

Artikel 16.4.25 DABM en artikel 16.4.5 DABM – Bestuurlijke maatregelen opgelegd – Geen schending *non bis in idem*

Verzoekende partij maakt niet aannemelijk dat de bestreden boetebeslissing de uitkomst is van een tweede strafvervolging van dezelfde strafbare feiten als deze waarvoor ze zich reeds eerder moest verantwoorden. De vaststelling dat er naar aanleiding van de brand al bestuurlijke maatregelen zijn opgelegd aan haar echtgenoot, die zijn uitgevoerd en die (volgens verzoekende partij) aanzienlijke kosten met zich meebrachten, verhindert niet dat er naderhand aan verzoekende partij nog een bestuurlijke geldboete wordt opgelegd voor de vastgestelde milieumisdrijven.

Bestuurlijke maatregelen zijn gericht op het spoedig beëindigen van een vastgesteld milieumisdrijf of om de gevolgen hiervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling te voorkomen (artikelen 16.4.5 en 16.4.7. DABM). Een alternatieve bestuurlijke geldboete is een sanctie waarbij de gewestelijke entiteit een overtreder verplicht om een geldsom te betalen wegens het plegen van een milieumisdrijf (de artikelen 16.4.25 en 16.4.27. DABM). Beide handhavingvormen hebben een andere finaliteit en sluiten elkaar niet uit (zoals blijkt uit artikel 16.4.2., lid 1 DABM).⁴³

41 HHC 23 maart 2023, nr. HHC-M-2223-0037 (rolnr. 2122-HHC-0045-M).

42 HHC 25 mei 2023, nr. HHC-M-2223-0046 (rolnr. 2223-HHC-0008-M).

43 HHC 22 juni 2023, nr. HHC-M-2223-0051 (rolnr. 2223-HHC-0006-M).

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Eddy Storms
Dienst van de Bestuursrechtscolleges
Koning Albert II-laan 35, bus 81
1030 Brussel

Algemene coördinatie en eindredactie

Jorien Van Bouwel

Lay-out & coverfoto

Het Eiland Neus

Website

www.dbrc.be

Gedrukte versie?

Het jaarverslag is enkel digitaal te raadplegen via dbrc.be/jaarverslagen.

